

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma 2026-2027

Talousarvio vuodelle 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2025-2026

Sisällysluettelo

Kaupunginjohtajan katsaus	3
1 Yleisperustelut ja toimintaympäristö	4
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden kehitysnäkymät	4
1.2 Konserni ja muutokset konsernirakenteessa	5
1.3 Kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa	6
1.4 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset	7
1.5 Hyvinvointikertomus	8
1.6 Maankäyttö ja asuntorakentaminen	9
2 Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sitovuus	10
2.1 Talousarvion rakenne	10
2.2 Talousarvion sitovuus	11
2.3 Tilivelvollisuus	12
3 Kaupunkikonsernin strategia	13
3.1 Kaupunkistrategia ja strategiset linjaukset	13
3.2 Talousarviotavoitteet vuodelle 2025	14
3.3 Omistajapolitiikka ja ohjaus	17
3.4 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	17
3.5 Hankintojen ohjaus	20
3.6 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen	20
3.7 Konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot	23
4 Käyttötalousosa	26
4.1 Keskusvaalilautakunta	26
4.2 Tarkastuslautakunta	26
4.3 Kaupunginhallitus	27
4.4 Kasvatus- ja sivistyslautakunta	30
4.5 Yhdyskuntatekniikka	43
4.6 Tulevaisuus toimiala	51
4.7 Laskennallisesti eriytetyt yksiköt	56
5 Investointiosa	62
6 Tuloslaskelmaosa	70
7 Rahoitusosa	72
8 Kaupungin konserniyhtiöiden toiminta ja talous	73
8.1 Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalot	73
8.2 KSAK Oy	74
8.3 Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy	76
8.4 Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy	79

Kaupunginjohtajan katsaus

Toiveikkuus paremmista ajoista valtaa mielialoja Euroopassa, koska sodista huolimatta taloudessa näkyy valonpilkahduksia. Inflaation heikentyminen ja korkojen lasku mahdollistaa elinkeinoelämän elpymisen.

Kuusamon matkailu vahvistuu kansainvälisten asiakkaiden avulla. Merkittäviä investointeja on valmisteilla. Matkailua tukee lukuisat kehittämishankkeet, jotka osaltaan ovat mahdollistaneet lentoyhteyksien kehittämisen. Kansainvälisten lentojen määrä jatkaa kasvuaan.

Metsätoimialan tilanne on haasteellinen. Markkinat ovat edelleen alavireiset. Toisaalta puun korkea hinta takaa metsäomistajille hyviä kantorahatuloja. Maatalouden heikot tuottajahinnat rasittavat yhä, mikä osaltaan on vaikuttanut maaseudun tulevaisuuden näkymiin. Maa-seutuammattien monipuolisuus tukee toisaalta elinvoimaa ympäri pitäjää.

Rakentamisen elpymistä on syytä odottaa hiljaisemman jakson jälkeen. Kuusamossa on kaavoitettu uusia asuinalueita ja niiden aluerakentaminen on käynnissä. Toimialan viriäminen heijastuu kuljetuksiin ja muihin palveluihin, mikä tulee helpottamaan Kuusamon työllisyyttä.

Kaupungin taloudesta poistuu vuosina 2024 ja 2025 yli 5 miljoonaa euroa valtionosuuksia. Näin suuren tulomenetyksen paikkaamiseksi joudumme nostamaan tulo- ja kiinteistöveroja maakunnan keskiarvojen tasoon. Tämän lisäksi kaupungin menoihin kohdennetaan 1,5 miljoonan euron säästöt.

Kaupunki panostaa kasvatus- ja sivistystoimialaan investoinneilla ja samalla talouden osalta tarvitaan kulukuuria. Toimialan talous mahdollistaa edelleen laadukkaat koulutus-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut.

Kuusamossa työllisyyspalvelut siirtyvät valtiolta tulevaisuustoimialalle. Kainuun kanssa muodostettu työllisyysalue luo uusia malleja työvoiman houkutteluun ja työttömyyden hoitamiseen.

Kaupungin investointiohjelma on yhä suuri. Teollisuusalueen rakentaminen jatkuu ja peruskorjaukset vaativat panostuksia. Myös uusien hankkeiden suunnitteluun panostetaan.

Myönteisen ilmapiirin rakentaminen on tärkeä osa Kuusamon tulevaisuuden rakentamista. Rakkaus lähimmäiseen ja luontoon ovat keskiössä. Jokainen meistä voi omalla esimerkillään vahvistaa Kuusamon myönteistä kehitystä.

Jouko Manninen
Kaupunginjohtaja

1 Yleisperustelut ja toimintaympäristö

1.1 Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden kehitysnäkymät

Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen bruttokansantuote supistuu 0,2 % vuonna 2024, mutta talouskasvu on alkanut vahvistumaan loppuvuotta kohden. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku tukevat kulutusta ja investointeja.

Talouskasvu nopeutuu vuosina 2025-2026, ennustettu kasvu on 1,7 % vuonna 2025 ja 1,5 % vuonna 2026. Haasteena on ollut se, että Suomen talouskehitys on ollut heikompaa kuin euroalueella, johtuen hintojen noususta ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksista.

Vientimarkkinoiden elpyminen, erityisesti euroalueella ja Yhdysvalloissa, tukee Suomen taravientiä. Suomen kustannuskilpailukyky on säilynyt hyvänä.

Lähde: Valtiovarainministeriö (2024). Taloudellinen katsaus syksy 2024. Valtiovarainministeriön julkaisu 2024:43.

Kuntatalouden kehitysnäkymät

Kuntahallinnon alijäämä vuonna 2023 oli 1,3 miljardia euroa johtuen sote-uudistuksen jälkeisestä kulutusmenojen kasvusta. Alijäämän arvioidaan pysyvän 0,5 % bruttokansantuotteesta vuonna 2024. Yhteisöverotulot vähenevät, mutta muut verotulot kehittyvät suotuisasti. Valtionosuudet laskevat sote-siirron ja indeksisäästöjen vuoksi.

Vuosina 2025-2028 alijäämän ennustetaan syvenevän 0,6-0,7 % bruttokansantuotteesta. Kulutusmenot kasvavat hintojen nousun ja TE-palvelu-uudistuksen vuoksi. Kuntien rahoitusvastuu työttömyysetuuksista laajenee, mikä tekee kuntataloudesta herkemman suhdannevaihteluille.

Investointipaineet kasvavat rakennuskannan ikääntymisen, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointien tarveharkinta korostuu heikkenevässä taloustilanteessa.

Verotulot ovat kuntien merkittävin tulonlähde, mutta ne eivät riitä kattamaan kasvavia menopaineita. Valtionosuudet kasvavat TE-palveluiden järjestämisen vuoksi, mutta samanaikaisesti tehdään leikkauksia mm. sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi. Valtionosuuksien kasvua hidastaa myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024-2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen.

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisu 2024:43.

Kuntaliiton syyskuussa 2024 julkaisema kuntakohtainen veroennustekehikko ennustaa Kuusamon kaupungin kokonaisverotuloksi 34,7 milj. euroa vuodelle 2025.

Vuodelle 2025 kaupunginvaltuusto on vahvistanut seuraavat veroprosentit:

- tuloveroprosentti 8,60
- rakennusten yleinen kiinteistövero 1,30

- maapohjan yleinen kiinteistövero 1,30
- vakituiset asuinrakennukset 0,50
- muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,30
- voimalaitokset 3,10
- yleishyödylliset yhteisöt 0,00
- rakentamaton rakennuspaikka - ei määrätä erillistä veroprosenttia

Kaupunginvaltuusto on päättänyt korottaa tuloveroprosenttia 1,2 % -yksikköä, rakennusten yleistä kiinteistöveroprosenttia 0,2 % -yksikköä ja muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,2 % -yksikköä verrattuna vuoteen 2024.

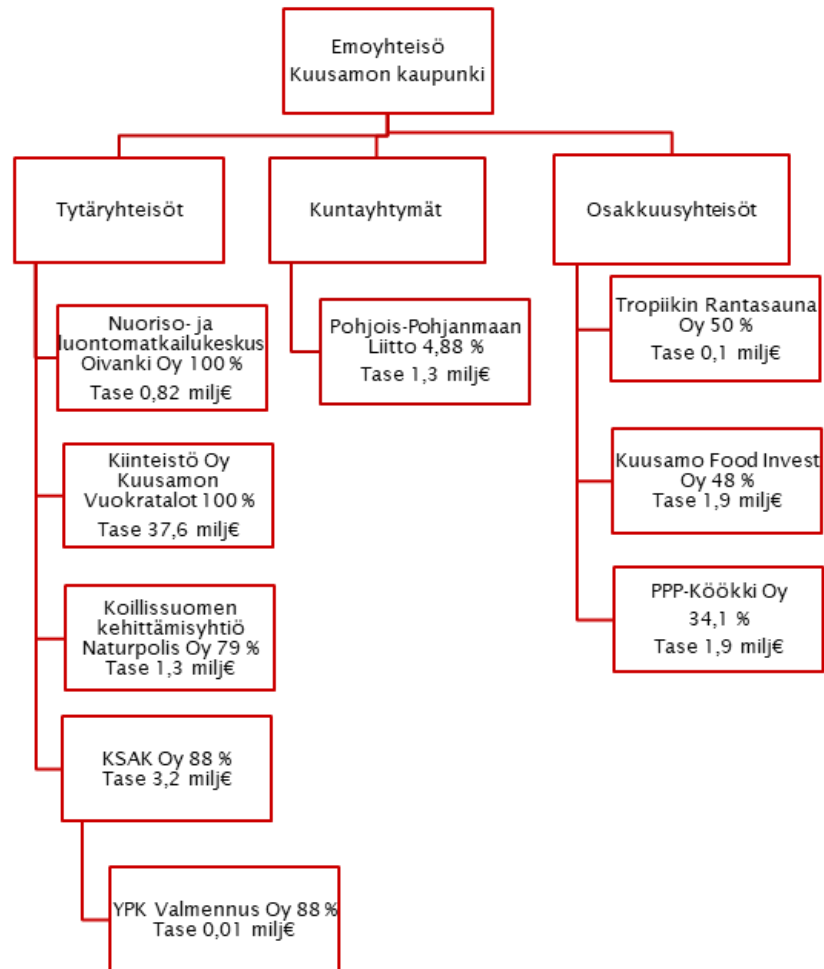
Yhteenveto						
TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji						
Kunnallisvero	44 512	21 183	21 049	21 394	22 513	22 878
Muutos %	0,7	-52,4	-0,6	1,6	5,2	1,6
Yhteisövero	6 667	4 716	4 528	4 648	4 953	5 224
Muutos %	0,1	-29,3	-4	2,7	6,6	5,5
Kiinteistövero	7 827	8 048	8 651	8 615	8 615	8 615
Muutos %	3,3	2,8	7,5	-0,4	0	0
VEROTULO KIRJATTAVA	59 006	33 948	34 228	34 658	36 081	36 717
Muutos %	1	-42,5	0,8	1,3	4,1	1,8

1.2 Konserni ja muutokset konsernirakenteessa

Konsernirakenteeseen ei ole tullut tai näköpiirissä muutoksia.

Kuusamon kuntakonserniin kuuluvat yhtiöistä Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalot, Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy, Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy, KSAK Oy sekä sen tytäryhtiö YPK Valmennus Oy sekä kuntayhtymistä Pohjois-Pohjanmaan Liitto. Kuusamon kuntakonserniin kuuluu lisäksi osakkuusyhtiöt Kuusamo Food Invest Oy, Tropiikin Rantasauna Oy ja PPP-Köökki Oy.

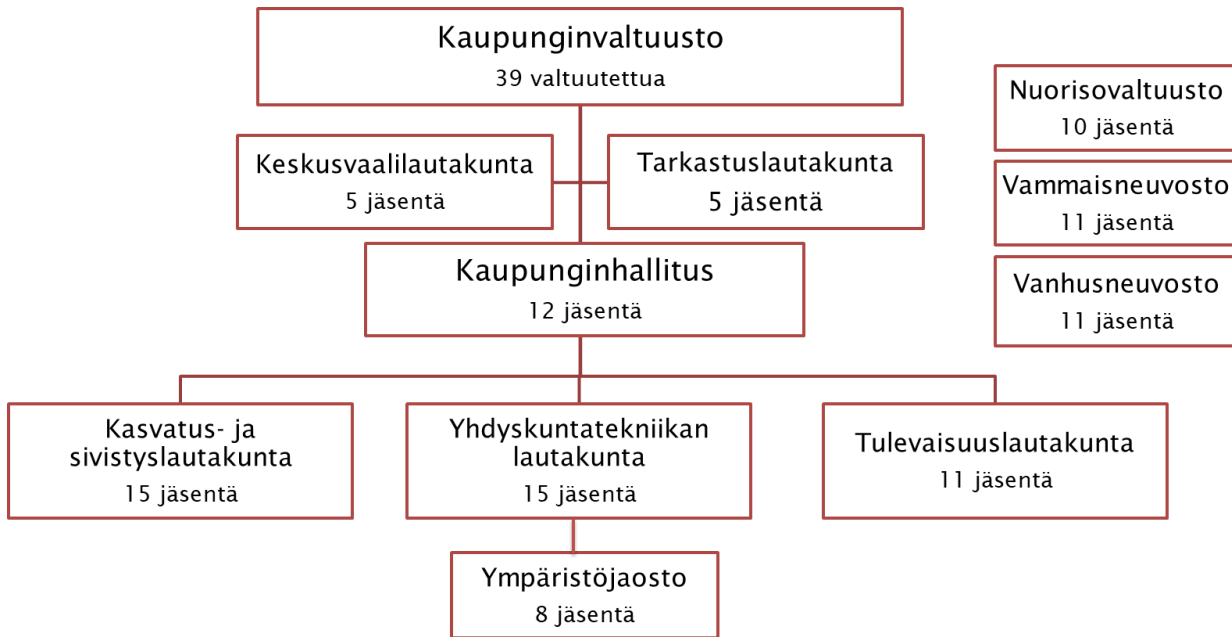

1.3 Kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa

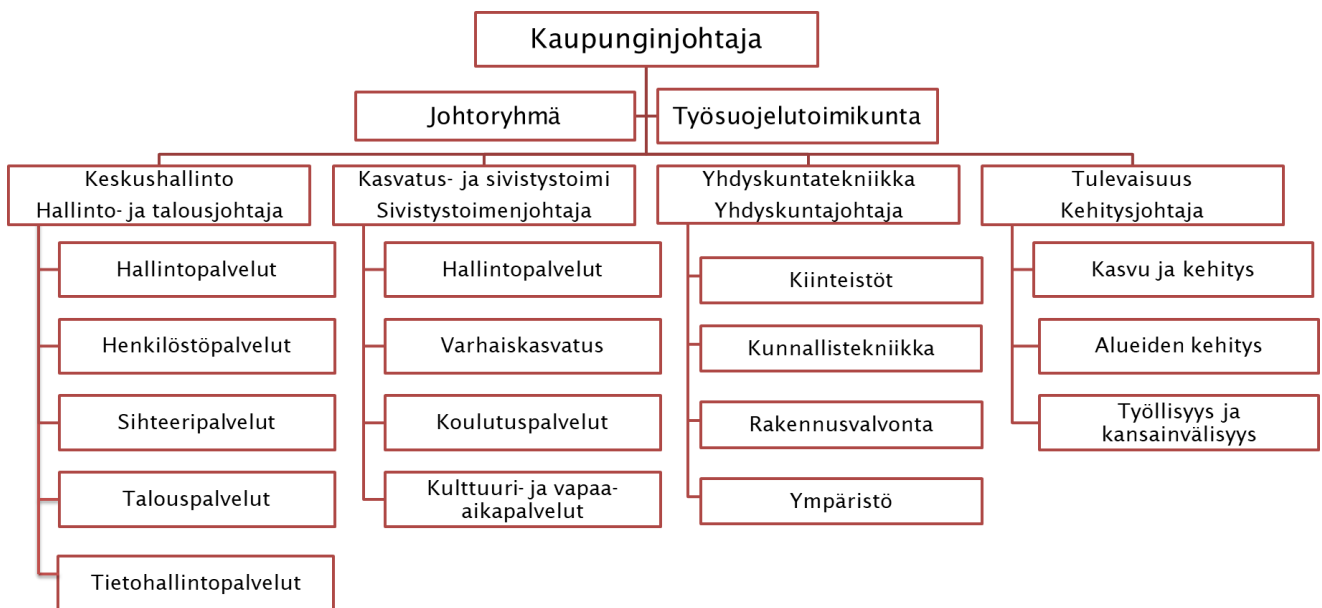
Kuusamon kaupungin organisaation muodostavat kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, keskushallinto, kasvatus- ja sivistyslautakunta, yhdyskuntatekniikan lautakunta ja tulevaisuuslautakunta sekä niiden alaiset toimialat sekä keskusvaalilautakunta ja tarkastuslautakunta.

Kuusamon kaupungin luottamushenkilöorganisaatio

Kuusamon kaupungin viranhaltijaorganisaatio

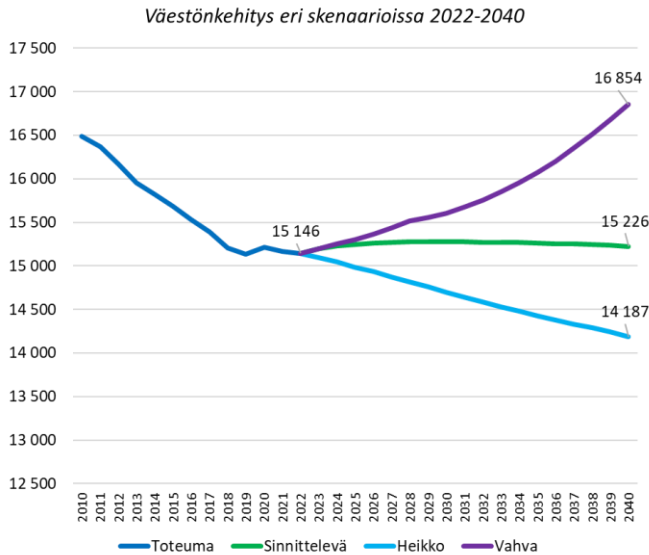

1.4 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Kuusamon kaupungin väkiluku oli vuoden 2023 lopussa 15 019 henkeä. Edellisvuoteen verrattuna väkiluvun muutos oli -127 henkilöä. Alle 15-vuotiaiden osuus 31.12.2023 oli 14,1 %, 15-64-vuotiaiden 55,4 % ja 65 vuotta täyttäneiden osuus oli 30,5 %. Keski-ikä molemmat sukupuolet huomioiden oli 48,1 vuotta. Vuonna 2019 nettomuutto Kuusamoon oli ensi kertaa 1990-luvun puolivälin jälkeen tilanteessa, jossa paikkakunnalle muutti lähes yhtä paljon

ihmisiä kuin sieltä muutti pois, ja muuttoliikkeen osalta kehitys jatkui positiivisena vuosina 2020 ja 2021, jolloin kokonaisnettomuutto oli viimeiseen 30 vuoteen verrattuna selvästi positiivista. Vuonna 2023 kokonaisnettomuutto oli -2 henkilöä, joten koronavuosien muuttoaalto näyttäisi hiipuvan. Vuoden 2024 osalta käytettävissä on vain alkuvuoden ennakkotilasto, joka näyttää heikolta muuttotaseen osalta, mutta joka todennäköisesti aiempien vuosien tapaan paranee loppuvuotta kohden, kun kausityövoimaa muuttaa alueelle. Vieraskielisiä oli Kuusamossa vuonna 2020 2,6 % väestöstä, vuonna 2022 3,3 % ja 2023 4 % väestöstä.

Kuviossa on tarkasteltu ennakoitua väestönkehitystä kolmessa eri skenaariossa vuosien 2022-2040 aikana.

Kolmessa skenaariossa kaupungin väestönkehitystä mallinnettiin hyvin eriävistä oletuksista:

- **Heikon kehityksen skenaariossa** Kuusamon tulevaa kehitystä mallinnettiin aiemman pidemmän ajanjakson perusteella. Skenaariossa väkiluvun ennakoidaan vähenevän 959 henkilöllä eli 6,3 prosentilla vuoteen 2040 mennessä. Väestöä supistaa etenkin kuolleiden enemmisyys, mutta myös muuttotappiot maan sisällä.
- **Sinnittelevässä skenaariossa** tulevassa väestönkehityksessä on painotettu 2020-luvun vahvemman kehityksen vuosia. Skenaariossa Kuusamon väkiluvun ennakoidaan kasvavan 80 henkilöllä eli 0,5 prosentilla vuoteen 2040 mennessä. Muuttovoitot ylläpitävät väestöä, mutta kuolleiden enemmisyys estää kasvun.
- **Vahvan kasvun skenaariossa** muuttoliikkeeseen on lisätty vahvistuvaa vetovoimaa kuvaava trendi (vuosien 2010-2022 perusteella), mikä lisää kaupungin saamia muuttovoittoja ennustejakson aikana. Skenaariossa kaupungin väkiluku kasvaa 1 708 henkilöllä eli 11,3 prosentilla kasvavien muuttovoittojen ansiosta.

Kuvio 1. Väestönkehitys eri skenaarioissa 2022-2040. Lähde: MDI.

1.5 Hyvinvointikertomus

Kuntalain 1 §:n mukaan kuntien tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia. Terveystieteiden laaki velvoittaa kuntia valmistelemaan vuosittain raportin, sekä kerran valtuustokaudessa laajemman hyvinvointikertomuksen valtuustolle.

Hyvinvointikertomus on eri hallinnonalojen asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä koottu tiivis asiakirja, joka toimii ennen kaikkea johtamisen työvälineenä, poliittisen päätöksenteon tukena sekä strategiatyön ja suunnittelun ja sen toimeenpanon perustana. Hyvinvointikertomus sisältää katsauksen kuntalaisten hyvinvointiin ja siihen vaikuttaviin tekijöihin, suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä ja arvioinnin toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta. Hyvinvointikertomus kokoaa olemassa olevan hyvinvointitiedon (taustatekijät, vahvuudet ja kehittämistarpeet) yhteen asiakirjaan. Se sisältää suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen painopistealueista, tavoitteista, toimenpiteistä, resursseista ja arviointimittareista. Hyvinvointikertomus on strategiatyötä ohjaava kunnan ylimmän johdon yhteinen työväline, joka valmistellaan eri hallintoalojen yhteistyönä osana kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua.

Kunnassa valmistellaan laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään vuosittain osana suunnittelua. Uutta hyvinvointikertomusta valmistellaan vuoden 2025 aikana yhteistyössä toimialojen ja sidosryhmien kanssa. Kuusamon kaupungissa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kytketty osaksi kuntasuunnittelua ja tavoitteet nivottu olemassa oleviin strategioihin. Hyvinvoinnin ja terveyden

edistämisen kokonaisuudesta vastaa kaupungin johtoryhmä, jonka alaisena toimii erillinen hallinnonalojen edustajista koostuva keskushallinnon alainen hyvinvointityöryhmä.

1.6 Maankäyttö ja asuntorakentaminen

Alueidenkäyttölain mukaan kunnan on huolehdittava alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta.

Kuusamon kaupungin maankäyttöpoliittinen ohjelma 2021-2024 on toteutuksessa. Ohjelmassa on kuvattu Kuusamon tämän hetken maankäyttöpoliittinen tilanne, ohjelman tavoitteet, maapolitiikka mm. maanhankinta ja luovutus sekä kaavoituspolitiikka. Lisäksi ohjelmassa aiheina ovat ohjelman yhteyteen laaditut kaavoitusohjelma ja maankäytön suunnitelma (MASU-20) sekä metsästrategia. Ohjelmaa on ryhdytty toteuttamaan ja toteuttamista jatketaan suunnitellusti mm. maanhankinnan ja kaavoituksen osalta. Kaavoitusohjelman päivittäminen on tulevaisuustoimialan talousarviotavoitteissa vuodelle 2025.

2 Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sitovuus

2.1 Talousarvion rakenne

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Kuntaliitto on antanut suosituksensa kuntien ja kuntayhtymien talousarviosta ja -suunnitelmasta. Talousarvion tulos- ja rahoituslaskelma esitetään Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien yleisohjeiden mukaisesti. Talousarvio käsittää käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosat ja ne esitetään talousarviokirjassa tässä järjestyksessä.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosa laaditaan toimialakohtaisena ja esitetään talousarviossa tulosaluetasoisena alla olevan rakenteen mukaisesti:

Toimialakohtainen talousarvioesitys koostuu seuraavista osioista

- Palvelusuunnitelman kuvaus
- Arvio toimintaympäristön muutoksista
- Tavoitteet ja mittarit
- Talous
- Perustelut
- Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tulosaluekohtainen talousarvioesitys sisältää seuraavat osiot

- Palvelusuunnitelman kuvaus
- Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset
- Talousarvio ja tunnusluvut
- Perustelut

Investointiosa

Investointiosa sisältää talousarviovuoden sekä suunnitelmavuosien investointisuunnitelmat. Investointiosassa esitetään myös koko hankkeen kustannusarvio. Vain aktivointirajan, 10 000 euroa, ylittävät hankinnat rahoitetaan investointiosassa. Investointiosassa ei esitetä avustusluonteisia eriä. Kyseiset erät on budjetoitu käyttötalousmenoksi. Yli 50 000 euron avustusluontoiset erät on kuitenkin merkitty investointiosaan.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma laaditaan käyttötalousosan meno- ja tuloarvioiden sekä suunnitelmapoistojen perusteella. Tuloslaskelma esitetään sekä ilman sisäisiä eriä, että sisäiset erät sisältävänä.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa käyttötalouden ja investointien vaikutus kaupungin maksuvalmiuteen esitetään rahoituslaskelmakaavan muodossa. Rahoituslaskelmassa otetaan huomioon vain ulkoiset erät.

Vuoden 2025 rahoituslaskelmaan on merkitty 27 000 000 euroa pitkäaikaista uutta lainaa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 11 562 000 eurolla. Maksuvalmiutta vahvistetaan tarvittaessa lyhytaikaisilla kuntatodistusluotoilla.

2.2 Talousarvion sitovuus

Käyttötalous

Käyttötalouden määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia toimialakohtaisen ulkoiset ja sisäiset erät sisältävän toimintakatteen osalta.

Organisaatiomuutoksesta mahdollisesti aiheutuvien henkilöstö- tai tehtäväsiirtojen osalta kaupunginhallituksella on oikeus siirtää tarvittavat määrärahat toimialojen välillä siten, että kaupungin toimintakate pysyy muuttumattomana.

Laskennallisesti eriytyvät yksiköt

Rukan pysäköintihallin laskennallisesti eriytetyn yksikön määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia tilikauden yli-/alijäämän suhteen. Laskennallisesti eriytetyn yksikön, maankäyttösopimukset, määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia siten, että taselaskelman osoittamia laskennallisia rahavaroja ei saa ylittää. Kuusamon Jäteaseman määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia tilikauden yli-/alijäämän suhteen.

Investoinnit

Investointiosassa kohteille myönnetty määrärahat ovat irtaimistomäärärahojen osalta toimialakohtaisesti ja rakentamismäärärahojen osalta hankeryhmittäin nettomääräisinä valtuustoon nähden sitovia. Yli 200 000 euron hankkeille määräraha on valtuustoon nähden sitova hankekohtaisesti. Kun hankkeen toteutus ajoittuu useammalle vuodelle, on sitovuustasona hankkeen kokonaiskustannusarvio.

Valtuustoon nähden sitovat investointiryhmät vuoden 2025 talousarviossa:

1. Irtaimisto (sitovuus toimialakohtaisesti)
2. Kaupungin perustehtäviin liittyvät investoinnit
3. Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät investoinnit
4. Elinvoimainvestoinnit
5. Muut investoinnit
  - 5.1 Perusinfrastrukturi
  - 5.2 Muut hankkeet
6. Käyttöomaisuuden myynti / Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynti

Yhdyskuntatekniikan toimiala käyttää ja vastaa kaikista investointiohjelman sisältyvistä infra-, talonrakennus- ja rakennusten määrärahoista.

Maa- ja vesialueiden sekä rakennetun kohteen myynnistä päättää yhdyskuntatekniikan toimialajohtaja kaupunginhallituksen hyväksymillä luovutusperiaatteilla. Niiden kohteiden myynnistä, joihin ei ole vahvistettuja luovutusperusteita, päättää yhdyskuntatekniikan toimialajohtaja 100 000 euron rajaan saakka. Muutoin maa-alueiden sekä rakennusten myynnistä päättää yhdyskuntatekniikan lautakunta 200 000 euron rajaan saakka ja sen ylittävistä myynneistä kaupunginhallitus.

Muut sitovuudet

Tuloslaskelmaosan toimintakatteen jälkeiset ja rahoitusosan rahoitustoimintaa kuvaavat erät eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Kaupungin tytäryhtiöistä esitettävät tiedot eivät ole sitovia lukuun ottamatta tytäryhteisöille annettavia valtuustoon nähden sitovia tavoitteita luvussa 8.

Käyttötalouden tavoitteiden sitovuustasot ovat seuraavat:

Valtuustoon nähden sitova taso on toimialataso, jotka ovat keskushallinto, kasvatus- ja

sivistys, yhdyskuntatekniikka ja tulevaisuus.

Lautakuntaan nähden sitova taso on tulosalue. Tulosalueen tavoitteita esitetään talousarviokirjassa lisäinformaationa ja perusteluina valtuustolle.

Toimialajohtajalla on oikeus tehdä määrärahan siirtoja toimialansa toimintayksiköiden välillä.

Vuoden 2025 leasinglimiittiä voidaan nostaa enintään 500 000 eurolla hallinto- ja talousjohtajan päätöksellä. Kaupunginjohtaja ja hallinto- ja talousjohtaja voi tarvittaessa päättää ja allekirjoittaa leasingin puitesopimuksen.

Lainanotto

Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa vuoden aikana tarvittava määrä lainaa kassamenojen maksamiseen. Tällöin asiasta on tiedotettava valtuustoa. Myös muista rahoitukseen liittyvistä asioista, mukaan lukien korkoriskiltä suojautuminen johdannaisilla, päättää kaupunginhallitus. Kaupunginhallitus voi siirtää lainan ottamiseen, sijoitustoimintaan ja korkoriskiltä suojautumiseen liittyvää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille.

Talousarvion täytäntöönpano ja raportointi

Kaupunginhallitus antaa tarvittavat talousarvion täytäntöönpanoa koskevat määräykset ja ohjeet. Kaupunginhallitus raportoi valtuustoa toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta osavuosikatsauksissa 30.4.2025 ja 31.8.2025 tilanteessa.

2.3 Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisistä.

Kaupunginjohtaja Jouko Manninen
Hallinto- ja talousjohtaja Kirsi Kangas
Sivistystoimenjohtaja Anne Koski-Heikkinen
Tulosaluejohtaja Ulla Ingalsuo-Laaksonen
Tulosaluejohtaja Tiina Koivuniemi
Yhdyskuntajohtaja Jarkko Tammi
Tulosaluejohtaja Anne-Kaisa Olva
Tulosaluejohtaja Vesa Kuosku
Tulosaluejohtaja Jukka Väisänen
Kehitysjohtaja Jari Karsikko
Tulosaluejohtaja Pekka Räisänen
Tulosaluejohtaja Esa Loukusa

3 Kaupunkikonsernin strategia

3.1 Kaupunkistrategia ja strategiset linjaukset

Kuntalain (410/2015 § 37) mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädettyt palvelutavoitteet, omistajapolitiikka, henkilöstöpolitiikka, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuusamon kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 28.9.2020 § 44 Kuusamon kaupunkistrategian, joka sisältää neljä strategista tavoitetta: Kuusamo on kasvava, viihdyttävä, kuuluisa ja omavarainen.

Strategian arvoperustaa voidaan kuvata seuraavasti

- Kuusamon monimuotoinen luonto on pohjoisen olosuhteissa tarjonnut hyvinvointia sukupolvelta toiselle.
- Kuusamossa eletään kestävästi ja sopusoinnussa luonnon kanssa, jotta tulevat sukupolvet saavat samat mahdollisuudet.
- Hyvinvointia ja elinvoimaa hakevia yhdistää yksi asia - rakkaus luontoon. Kuusamolainen on sitkeä, yritteliäs ja ylpeä kaupungistaan.

Strategian perusta voidaan kiteyttää seuraavasti: ”Rakkaus luontoon ja lähimmäiseen – Kuusamo perheille paras”.

Menestystekijöiden konkretisoimiseksi on valittu painopisteet seuraavasti:

- Saavutettavuus ja yhteydet
- Elinkeinojen kehitys, kehittämishankkeet, puurakentaminen ja investoinnit
- Yritysmönteisyys, asiakaslähtöisyys ja palveluasenne
- Biotalous, matkailu ja ruoantuotanto. Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen

Kaupungin strategia on ohjenuora kokonaisuuden toimeenpanoa koordinoivalle kaupunginhallitukselle ja strategiaa toteuttavalle toimielin- ja henkilöstöorganisaatiolle konsernin laajuisesti. Kaupunginvaltuusto asettaa strategian pohjalta tavoitteet ja linjaa keskeiset toimenpiteet vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä.

Kaupunginvaltuustolle raportoidaan strategian toteuttamisesta osavuosikatsauksissa ja vuosittaisissa toimintakertomuksissa.

Kaupunginhallitus vastaa strategian käytännön toteuttamiseen liittyvistä toimeenpano- ja seurantatehtävistä tiiviissä yhteistyössä toimialalautakuntien, keskushallinnon ja operatiivisen viranhaltijajohdon kanssa.

Strategisena linjauksena kirjataan, että Kuusamon kaupungin alueella olevalla matkailun ydinalueella suhtaudutaan kielteisesti kaivosvaltauksiin, malmin etsintään ja kaivostoimintaan.

Kaupunki suhtautuu myönteisesti haja-alueen asukkaiden hyvinvointia ja elinvoimaa edistävään hankkeisiin.

3.2 Talousarviotavoitteet vuodelle 2025

1. Hyvinvoiva Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet 3 kpl.
Tavoitteen mittari:	Toimenpiteiden määrä
Talousarviotavoite:	Hyvinvointihanke.
Tavoitteen mittari:	Yksi hanke käynnissä
Tavoitteen mittari:	Osallisuutta ja hyvinvointia edistävä hanke käynnissä
Talousarviotavoite:	Hyvinvointikertomus valmis, eri toimijoiden osallistaminen hyvinvointisuunnitelman laadintaan.
Tavoitteen mittari:	Hyvinvointikertomus valmis
Talousarviotavoite:	Kaupungin päätöksenteko ja luottamushenkilöiden toiminta ovat rakentavaa, avointa, osallistavaa sekä keskinäiseen kunnioitukseen ja luottamukseen perustuvaa. Hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Hanke käynnissä
Talousarviotavoite:	Kehittää ja toteuttaa ohjelmia, jotka tukevat kaikenikäisten fyysistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia. 3 kpl.
Tavoitteen mittari:	Ohjelmien toteuttaminen
Talousarviotavoite:	Kuusamon kaupunkistrategian päivitys ja uusien luottamushenkilöiden perehdytys.
Tavoitteen mittari:	Strategian päivitys valmis
Tavoitteen mittari:	Luottamushenkilöiden perehdytys suoritettu
2. Kaavoituksen kärkihankkeet	
Talousarviotavoite:	Kirkonkylän osayleiskaavan OAS valmis.
Tavoitteen mittari:	Kirkonkylän osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ollut nähtävillä
Talousarviotavoite:	Korttelin 98 asemakaavamuutos valmis, stadion asemakaavaehdotus valmis.
Tavoitteen mittari:	Rukan asemakaavan muutos korttelissa 98 hyväksytty
Tavoitteen mittari:	Rukan asemakaavan muutos stadionin alueella: ehdotus ollut nähtävillä
Talousarviotavoite:	Ruka; yleiskaavaehdotus valmis: VAIHE 1 Länsi-Rukan kylä ja stadion, VAIHE 2: ydinalue – molemmat ehdotusvaiheessa 2025.
Tavoitteen mittari:	Rukan ydinalueen yleiskaavaehdotus vaihe 2 ollut nähtävillä
Tavoitteen mittari:	Rukan ydinalueen yleiskaavaehdotus vaihe 1 ollut nähtävillä
Talousarviotavoite:	Tuulivoima kaavoitushankkeet: Nuunajärvi yleiskaavaehdotus valmis, Tölppäre, Rikinkangas ja Ukonpalo OAS valmis.
Tavoitteen mittari:	Nuunajärven tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotus ollut nähtävillä
Tavoitteen mittari:	Tölppären tuulivoimaosayleiskaavan OAS ollut nähtävillä
Tavoitteen mittari:	Rikinkankaan tuulivoimaosayleiskaavan OAS ollut nähtävillä
Tavoitteen mittari:	Ukonpalon tuulivoimaosayleiskaavan OAS ollut nähtävillä

Talousarviotavoite:	Uuttuaho kaava: OAS valmis.
Tavoitteen mittari:	Uuttuahon asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ollut nähtävillä
3. Kiinteistökehitys ja investoinnit	
Talousarviotavoite:	Edistetään omakotitalo- ja muuta rakentamista koko Kuusamon alueella. Myytävänä olevista suurista kiinteistökokonaisuuksista markkinointimateriaali ja myyntitoimeksiannot 5 kpl.
Tavoitteen mittari:	Myytävänä olevista suurista kiinteistökokonaisuuksista markkinointimateriaali 5 kpl
Tavoitteen mittari:	Myyntitoimeksiannot 5 kpl
Talousarviotavoite:	Kevyenliikenteenväylän rakentaminen Kuusamo-Nissinvaara valmis.
Tavoitteen mittari:	Kevyenliikenteenväylä on valmis.
Talousarviotavoite:	Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokralatot jatkaa asuntojen peruskunnostusta ja huomioi vuokrissaan korjausrahastot.
Tavoitteen mittari:	Tavoite kerätä varautumista 1,5 % liikevaihdosta.
Talousarviotavoite:	Olympiavalmennuskeskuksen ja stadionalueen arkkitehtisuunnittelu tehty, OKM:n rahoitussuunnitelmaehdotukseen tehty esitys vuodelle 2026.
Tavoitteen mittari:	Stadionalueen toimintojen yleissuunnitelma ja kustannusarvio on valmis.
Tavoitteen mittari:	Valmennuskeskuksen hankesuunnitelmat ovat valmiit
Talousarviotavoite:	Rukan ydinalueen K98 hotellin investointipäätös tehty, tontti rakennettavissa ja rakentaminen käynnistetty.
Tavoitteen mittari:	Tontin vuokrauspäätös on tehty.
Tavoitteen mittari:	Rakennuslupa on myönnetty.
Tavoitteen mittari:	Tontti rakennettavissa.
Talousarviotavoite:	Yhtiöittämisselvitys tehty (sote-, pela- ja muut yhtiöittämisselvityksien piiriin kuuluvat kiinteistöt).
Tavoitteen mittari:	Yhtiöittämisselvitys on tehty.
Tavoitteen mittari:	Yhtiöselvityksen mukaiset toimenpiteet on toteutettu.
4. Kuusamo kampus ja luontoakatemia	
Talousarviotavoite:	KAO:n esityksen mukaisten oppimisympäristöjen suunnittelua jatketaan mahdollisimman monilla toimialoilla.
Tavoitteen mittari:	Oppimisympäristöjen suunnitelma on valmis
Talousarviotavoite:	Luontoakatemia toiminta käynnissä. Luontoakatemia opinnot; vapaa sivistystyö, toinen aste, yliopisto, ammattikorkeakoulu.
Tavoitteen mittari:	Luontoakatemiaan liittyviä opintoja on tarjoilla monipuolisesti eri koulutusasteilta
Tavoitteen mittari:	Luontoakatemiaan liittyviä koulutuksia on tarjolla
Tavoitteen mittari:	Luontoakatemiaan liittyvää hanketoimintaa on käynnissä
Talousarviotavoite:	Opiskelija-asuntojen tarve selvitetty. Opiskelija-asuntojen peruskorjausta jatketaan.
Tavoitteen mittari:	Tarveselvitys on valmis.

Tavoitteen mittari:	Peruskorjaussuunnitelma on valmis.
Talousarviotavoite:	Toisen asteen koulutuksen ja nuorten palvelujen sekä vapaan sivistystyön yhteistyörakenne on valmis.
Tavoitteen mittari:	Yhteistyörakenteeseen liittyvä suunnitelma on valmis.
5. Kuusamon biopuisto investoinnit	
Talousarviotavoite:	Jätteiden käsittely ja kierrätys suunniteltu uudelleen.
Tavoitteen mittari:	Ympäristöluvan hakemus laadittu ja jätetty
Tavoitteen mittari:	Kiertotaloustoimintojen alueen hankesuunnittelu on käynnistetty
Talousarviotavoite:	Teollisuusalueen infran jatkorakentamisen suunnittelu käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Suunnitelma laadittu teollisuusalueen läpi kulkevan tien linjauksesta.
Tavoitteen mittari:	Moottorikelkkareitin uusi linjaus suunniteltu.
Talousarviotavoite:	Teollisuusalueen sähköverkon rakenne selvitetty.
Tavoitteen mittari:	Teollisuusalueen sähkönjakelun vaihtoehdot selvitetty.
Talousarviotavoite:	Yritysten teollisuushallien rakentamista edistetty (2 kpl).
Tavoitteen mittari:	Yritysten teollisuushallien investointipäätösten tueksi tarvittavat selvitykset tehty (2 hanketta).
Tavoitteen mittari:	Edistetty hankkeen vaatimien viranomaislupien hakemista.
6. Maaseudun kehittäminen	
Talousarviotavoite:	Kylien Kuusamon hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Kylien Kuusamo hanke on toteutettu hankesuunnitelman mukaisesti.
Talousarviotavoite:	Maaseudun uudet liiketoiminnot ja työpaikat -hanke suunniteltu.
Tavoitteen mittari:	Viesselä maaseutu -hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Yritysverstas - polkuja yrittäjyyteen -hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Puu-/biotalouden yritysryhmähanke käynnissä.
Talousarviotavoite:	Maaseutuohjelman toimeenpano. Alkutuotannon kehittämishanke käynnissä. Luonnontuotealan hankkeet käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Vedestä lautaselle - kalan menekinedistämishanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Kalastusmatkailun kehittämishanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Luonnontuotealan hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Alkutuotannon kehittämishanke käynnissä.
7. Saavutettava ja vetovoimainen Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Itä- ja Pohjois-Suomi ohjelmien Kuusamon tavoitteiden toimeenpanon suunnittelu valmis.
Tavoitteen mittari:	Itä- ja Pohjois-Suomi -ohjelmia toteuttavia toimenpiteitä valmistelussa.
Talousarviotavoite:	Koillismaan ja Itä-Lapin yhteistyöalueen toimenpidekokonaisuudet valmistelussa ja toteutuksessa.

Tavoitteen mittari:	Koillismaan ja Itä-Lapin yhteistyöhankkeita valmistelussa.
Talousarviotavoite:	Kuusamon UNICEF lapsiystävällisen kunnan hakemus on valmistelussa.
Tavoitteen mittari:	Kunnan hakemus on valmis.
Talousarviotavoite:	Lentoliikenteen kehittämishankkeet käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Lentoliikenteen uudet avaukset -hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Uusia matkailuhankkeita valmistelussa.
Tavoitteen mittari:	Ympärivuotisuutta edistävä matkailuhanke käynnissä.
Talousarviotavoite:	Taajaman ja Rukan välinen joukkoliikenne on selvitetty.
Tavoitteen mittari:	Taajaman ja Rukan välisen joukkoliikenteen toteutusvaihtoehdot suunniteltu.
Tavoitteen mittari:	Matkailuintensiivisen maaseudun saavutettavuusratkaisut (Maisa) -hankkeen toteutus.

3.3 Omistajapolitiikka ja ohjaus

Kuusamon kaupungin konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Konserniohjeella luodaan puitteet Kuusamon kaupungin omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on selkeyttää vastuita ja yhdenmukaistaa menettelyt yhtiöiden välillä ja varmistaa, että kaupungin tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kunnan omaisuuden hoidon tavoitteet ja periaatteet määritellään kunnan olosuhdetekijöistä ja palveluiden tuotantorakenteista käsin. Omistajapolitiikassa otetaan kantaa myös omistusriskien hallintaan sekä tehtävien ja vastuiden jakoon kunnan omistajapolitiikan toteutuksessa. Omistajapolitiikan lähtökohtana ovat kunnan kehittämistavoitteet. Omistajapolitiikka määrittää millaista omaisuutta kunta hankkii ja missä tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Samalla määritellään omistukselle asetettavat tuotto- ja muut tavoitteet, pääoman käytön ja palvelutuotannon tuotantovälineiden hankinnan periaatteet sekä kuka omaisuuden käytöstä vastaa ja miten seuranta ja raportointi ovat järjestetty.

3.4 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Kaupungin henkilöstön määrä ja henkilöstörakenne perustuu palvelutarpeeseen ja sen kehittämiseen. Ensisijaisena palvelussuhteen muotona on vakinainen palvelussuhde. Silloin kun määräaikaisuuteen on perusteltu syy, palkataan vakinaisen henkilöstön lisäksi tarvittava määrä sijaisia ja muuta määräaikaista henkilöstöä turvaamaan toiminnan sujuminen ja palvelujen saatavuus. Sijaisia käytetään pakottavissa tapauksissa silloin, kun viran- tai toimenhoitaja on estynyt vuosiloman, työkyvyttömyyden, perhevapaan tai muun virka- tai työloman takia hoitamaan tehtävänsä. Muita määräaikaista palvelussuhteita voidaan käyttää tarvittaessa palvelukysynnässä tapahtuvien ruuhkaheippujen purkamiseen, projekti- ja kausiluontoisissa tehtävissä sekä avointen virkojen tai tehtävien hoitamisessa, ellei niiden hoitaminen sisäisin työjärjestelyin ole mahdollista. Osa-aikaisia palvelussuhteita käytetään niissä tehtävissä, missä työjärjestelyillä ei voida järjestää kokoaikaista palvelussuhdetta. Työntekijän/viranhaltijan pyynnöstä palvelussuhde voidaan osa-aikaistaa määräajaksi tai pysyvästi, jos se on työn kannalta mahdollista.

Työelämän uudet haasteet edellyttävät henkilöstöltä läpi työuran jatkuvaa osaamisen kehittämistä, tiimitaitoja, kustannustietoisuutta, joustavuutta ja yhteistyökykyä, laajaa tietämystä, ongelmankäsittely- ja päätöksentekotaitoa sekä taitoa johtaa itseään ja muita.

Osaamisen ennakointi sisältää henkilöstösuunnittelun, rekrytoinnin ja henkilöstön kehittämisen hyväksytyin strategian pohjalta. Tulevaisuuden mahdollisuuksia koskevan tiedon pohjalta arvioidaan, mitä osaamista tarvitaan tulevaisuudessa, mitä osaamista ei enää tarvita ja miten puuttuvaa osaamista kehitetään tai hankitaan.

Palvelujen järjestämiseen pohjautuvien osaamistarpeiden arvioinnilla varmistetaan, että ammattitaitoista henkilöstöä on riittävästi oikeissa tehtävissä. Näin tuotetaan laadukkaita palveluita ja lisätään työn tuloksellisuutta. Ennakoinnilla kaupunki voi vaikuttaa myös alueensa koulutuspaikkamääriin ja koulutuksen sisältöihin.

Ammattitaidon ylläpito sekä kehittäminen toteutetaan henkilöstön perehdyttämällä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia täydennys-, jatko- ja uudelleen koulutukseen. Työkierrolla vahvistetaan henkilöstön sitoutumista ja moniammatillisuutta. Jokainen on myös oman itsensä ja työyhteisönsä kehittäjä. Omaehtoiseen jatko-opiskeluun kannustetaan ja opiskelua tuetaan kaupungin henkilöstön kehittämisrahaston avulla. Kehityskeskusteluissa kartoitetaan työntekijän osaaminen ja kehittämisen tarpeet sekä asetetaan osaamisen kehittämislle tavoitteet ja sovitaan toimenpiteiden seurannasta.

Kaupungin palkkausjärjestelmä perustuu oikeudenmukaisuutta tukeviin tekijöihin: tehtävän vaativuuteen perustuvaan tehtäväkohtaiseen palkkaan, koulutukseen, kokemukseen, henkilökohtaiseen osaamiseen ja työsuoritukseen perustuvaan henkilökohtaisen palkanosaan.

Henkilöstön palkitseminen perustuu yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti. Henkilöstöä huomioidaan heidän merkkipäivinä ja kaupunki huomioi 10, 20, 30 ja 40 vuotta Kuusamon kuntaa/kaupunkia palvelleita työntekijöitään vuosittain.

Yhteistoiminnan tarkoituksena on edistää ja toteuttaa työnantajan ja henkilöstön välistä vuorovaikutusta, tietojenvaihtoa ja neuvottelutoimintaa. Tähän pyritään yhteistoimintalain mukaisella yhteistoiminnalla. Yhteistoiminnan tavoitteena on antaa henkilöstölle mahdollisuus yhteisymmärryksessä työnantajan kanssa osallistua kunnan toiminnan kehittämiseen, mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää kunnallisen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laadua.

Kaupungin yhteistoimintaelimenä toimii yhteistyöparlamentti (YTP), joka koostuu työnantajan ja henkilöstön edustajista. Kaupungin YTP käsittelee laajemmin henkilöstöä koskevat asiat. YTP kokoontuu 6–7 kertaa vuodessa.

Toimialakohtaisten yhteistyötoimikuntien (YTT) tehtävänä on käsitellä toimialaa koskevia yhteistoimintalain piiriin kuuluvia asioita. Toimialakohtaiset yhteistyötoimikunnat kokoontuvat vähintään kaksi kertaa kalenterivuoden aikana.

Kuusamon kaupungin työsuojelutoimikunta kokoontuu 4–6 kertaa vuodessa. Työsuojelutoimikunta käsittelee laajaa työntekijäryhmää ja työpaikkaa yleisesti koskevat työsuojelun yhteistoiminta-asiat.

Kuusamon kaupungin tavoitteena on kehittää edelleen rakentavaa ja luottamukseen perustuvaa välitöntä sekä edustuksellista yhteistoimintaa henkilöstöä kuullen ja osallistaen.

Henkilöstö tulosalueittain

Henkilöstön jakautuminen 30.9.2024 voimassa olevan palvelussuhteen perusteella, vertailutietona vuodet 2021, 2022 ja 2023

	2021	2022	2023	2024
Keskushallinto				
Hallinto ja tietohallinto	4	5	3	5
Hallintopalvelut	16	29	12	11
Henkilöstöpalvelut	11	10	7	7
Talouspalvelut	9	9	6	7
Osallisuus- ja hyvinvointipalvelut	24	24		
Sihteeripalvelut			8	8
Yhteensä	64	77	36	38
Vakinaisessa palvelussuhteessa	40	56	33	35
Määräaikainen tehtävä	24	21	3	3
Osa-aikaisessa palvelussuhteessa	8	12	4	4
Kasvatus- ja sivistystoimi				
Varhaiskasvatus	134	144	135	124
Hallinto	11	7	7	4
Koulutuspalvelut	278	284	289	276
Kulttuuripalvelut	28	26	19	19
Vapaa-aikapalvelut	32	38	31	28
Yhteensä	483	499	481	451
Vakinaisessa palvelussuhteessa	325	327	322	322
Määräaikainen tehtävä	158	172	159	129
Osa-aikaisessa palvelussuhteessa	58	64	69	66
Yhdyskuntatekniikan toimiala				
Hallinto ja talous	8	3	3	3
Ateriapalvelut	32	32		
Maankäyttö ja rakennusvalvonta	14	8	8	9
Ympäristö	18	21	23	22
Rakennuttaminen ja suunnittelu			6	6
Korjausrakentaminen ja kiinteistöt	55	45	43	42
Kunnallistekniikka	41	50	51	53
Puhtaanapitopalvelut	25	25		
Yhteensä	193	184	134	135
Vakinaisessa palvelussuhteessa	151	152	108	106
Määräaikainen tehtävä	42	32	26	29
Osa-aikaisessa palvelussuhteessa	15	13	11	12

Tulevaisuustoimiala

Kasvu ja kehitys		2	4	5
Alueiden kehitys		7	7	8
Työllisyys ja KV		4	9	13
Yhteensä		13	20	26
Vakinaisessa palvelussuhteessa		9	12	14
Määräaikainen tehtävä		4	8	12
Osa-aikaisessa palvelussuhteessa		2		2
Yhteensä	740	773	671	650
Vakinaisessa palvelussuhteessa	516	544	475	477
Määräaikainen tehtävä	224	229	196	173
Osa-aikaisessa palvelussuhteessa	81	91	84	84

3.5 Hankintojen ohjaus

Hankintatoiminnassa noudatetaan julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, hallintosääntöä, hankintaohjetta, hankintojen suunnittelun ja ohjauksen periaatteita sekä toimialakohtaisia hankintoja koskevia päätöksiä. Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa Kuusamon kaupungin hankintapolitiikasta.

Kuusamon kaupungin palvelujen ja tuotteiden hankintojen suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana ovat kaupunkistrategia sekä kaupungin päätökset toiminnan järjestämisestä ja tuottamisesta. Kaupunki tuottaa palveluja omana toimintana ja hankkimalla palveluja ja tuotteita markkinoilta. Kaupungin hankintatoiminnan järjestämisen ja kehittämisen tavoitteena on, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti. Lisäksi hankinnoissa pyritään huomioimaan ympäristö-, työllisyys- ja yrittäjävaikutukset sekä sosiaaliset näkökohdat.

Kaupungin hankintatoiminnassa noudatetaan hankintalain julkisten varojen tehokkaan käytön ja vastuulliseen toimintaan ohjaavan suunnittelun ja toteutuksen periaatteita. Hankinnat suunnitellaan ja toteutetaan kaupunkistrategiaan toteuttavina, tarkoituksenmukaisina, toiminnan tarpeisiin perustuvina kokonaisuuksina. Hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimitaan avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Hankinnat on pyrittävä järjestämään siten, että pienet ja keskisuuret yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin. Hankittavien tuotteiden ja palveluiden laatu varmistetaan markkinoiden aktiivisella seuraamisella ja vuoropuhelulla toimittajien kanssa. Hankkijat perehtyvät alueen tuotteiden ja palvelujen tarjontaan ja ylläpitävät tietämystään säännöllisesti.

3.6 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen

Kaavoitus on keskeinen tulevaisuuden kehityksen mahdollistaja. Kuusamon kaupungilla on vireillä 23 kaavahanketta, joista 13 yleiskaavaa, 6 asemakaavaa ja 4 ranta-asemakaavoja. Merkittävimpiä kaavahankkeita sijoittuu laajasti eri puolille kaupungin aluetta. Uusiutuvan energian hankkeista merkittävimpiä ovat tuulivoimaosayleiskaavat, joissa on suunnitteilla

liki 200 voimalaa. Se merkitsisi toteutuessaan 2,0 miljardin euron investointeja ja 370 miljoonan euron tuottoja alueelle voimaloiden elinkaaren aikana.

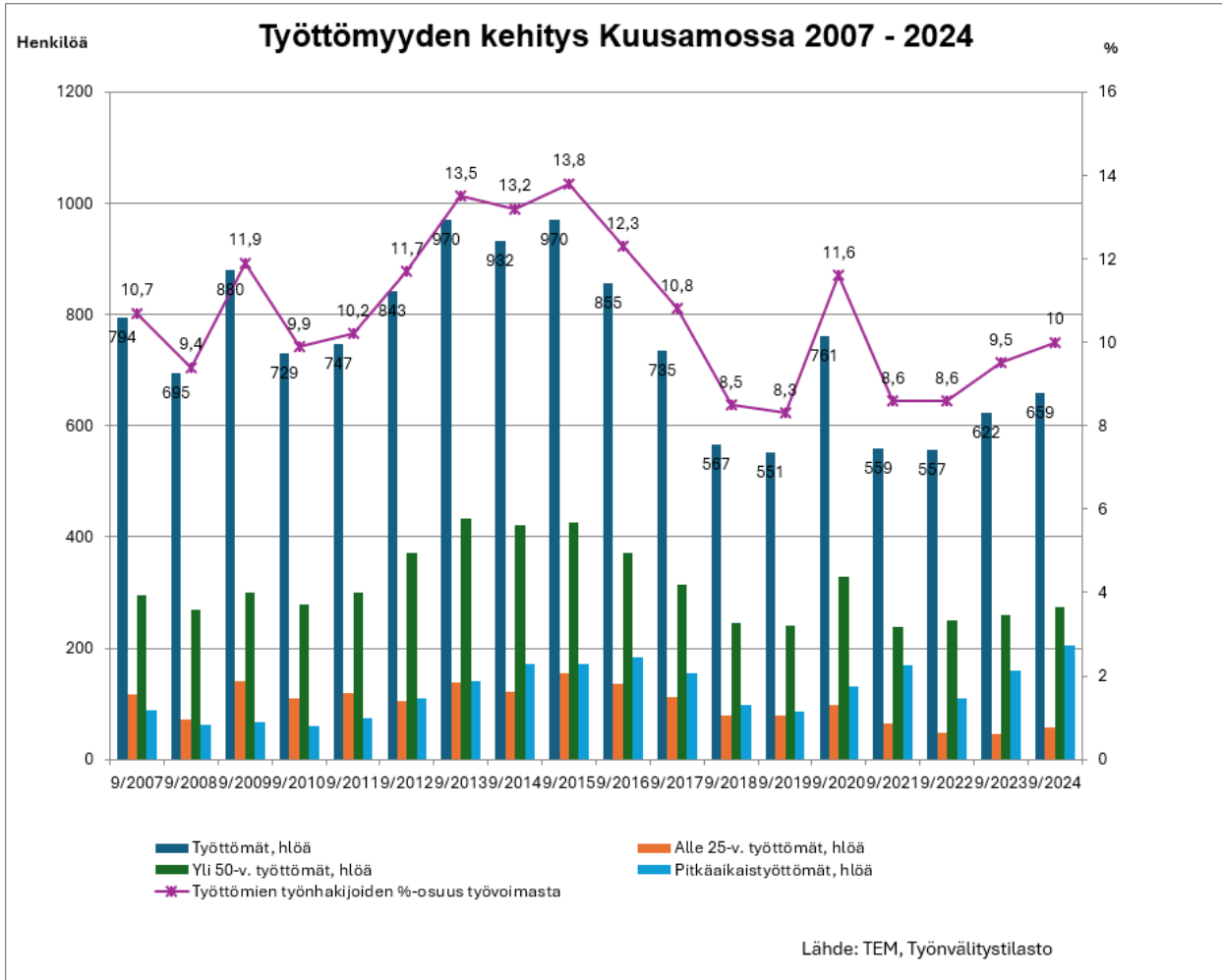
Rukan hankkeista tärkeimpiä ovat ydinalueen yleiskaavan muutos ja laajennus, joka on vaiheistettu. Se mahdollistaa merkittävät asemakaavat Länsi-Rukan kylässä, stadionin alueella sekä vuonna 2025 käynnistettävä Uuttuahan alue Itä-Rukalla. Ne mahdollistavat miljardiluokan investoinnit seuraavien 20-30 vuoden aikana. Keskustaaajaman alueen kaavoista merkittävimpiä ovat Kirkonkylän osayleiskaavan päivitys ja siihen liittyvä myöhempi asemakaavoitus sekä asemakaavan muutos Tropiikin risteuksen pohjoispuolella. Tropiikin alueesta on mahdollisuus kehittää laajempi elämysellinen kauppakeskusalue.

Kaavatilanne mahdollistaa jo nyt useita hankkeita, mukaan luettuna isohkoja liiketilahankkeita ja tuotantotilojen hankkeita. Kaupunki edistää uusien, pääosin yksityisrahoitteisten investointien toteutumista toimialojen yhteistyönä. Osa näistä edellyttää kaavoituksen etenemistä tai kaavamuutoksia. Kaupungin investoinneilla sekä konsernin kehittämishankkeilla edistetään elinvoiman kehittymistä laajasti. Alueen veto- ja pitovoimaa pyritään parantamaan myös asuntotuotannolla, jolla on suora vaikutus myös työllisyyden edistämiseen.

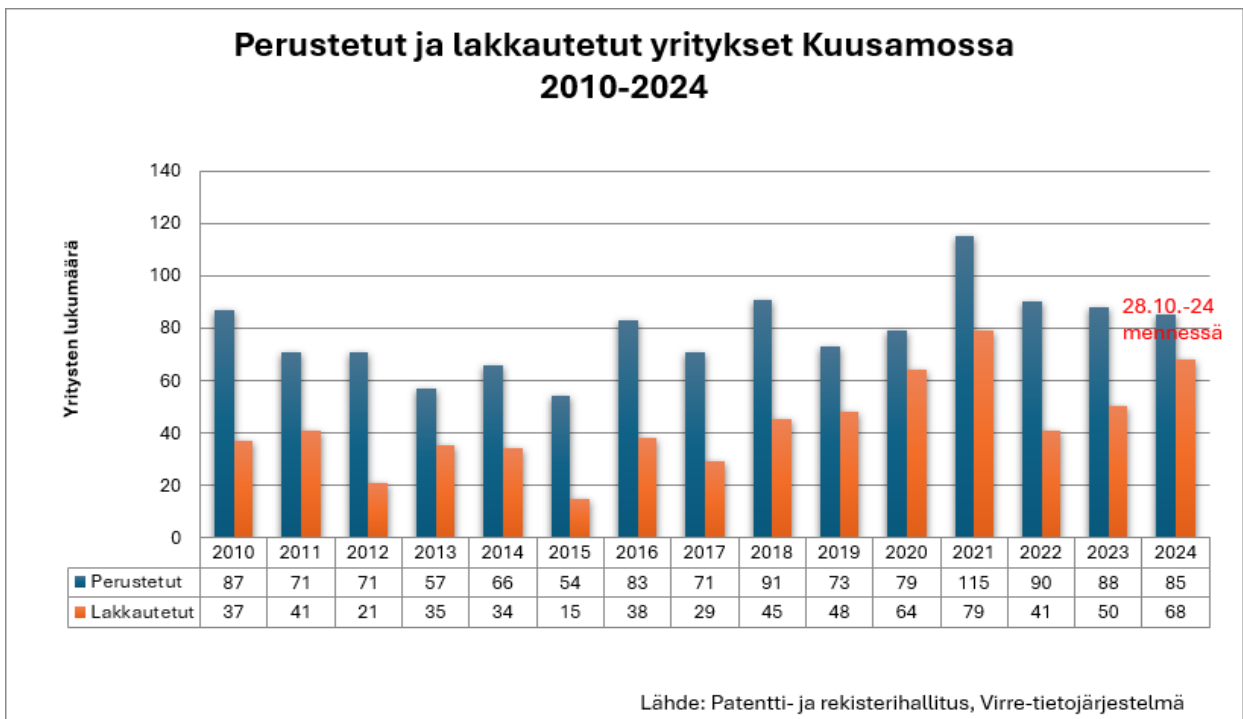
Työttömien osuus työvoimasta Kuusamossa oli syyskuun 2024 lopussa 10,0 %, kun vuotta aiemmin se oli 9,5 %. Koko Pohjois-Pohjanmaan työttömyysaste syyskuussa 2024 oli 10,9 %, Oulun 12,4 % ja koko Suomen 10,4 %. Vuoden 2023 syyskuun lopun tilanteeseen verrattuna syyskuun 2024 lopussa Kuusamossa oli 37 työtöntä enemmän, alle 25-vuotiaita työttömiä 11 enemmän ja pitkäaikaistyöttömiä 47 enemmän. Avoimia työpaikkoja oli vuonna 2024 syyskuussa 202, kun syyskuussa 2023 niitä oli 349.

TE-palvelut siirtyvät vuoden 2025 alussa kuntien vastuulle. Kuusamo on osa uutta Kainu-Koillismaan työllisyysaluetta, johon kuuluvat sen lisäksi kaikki Kainuun kunnat ja Taivalkosken kunta. Kajaanin kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana. Henkilöasiakaspalvelussa resursseja tullaan kohdistamaan mahdollisimman paljon suoraan henkilöasiakastyöhön. Tavoitteena on asiakkaiden nopea eteneminen kohti työmarkkinoita. Henkilöasiakkaiden lisäksi myös yrittäjät ovat tärkeä kohderyhmä uudistuksessa. Työnantaja- ja yrityspalvelut sovitetaan yhteen kuntien nykyisten yrityspalveluiden kanssa, jotta paikallisten yritysten ja työnantajien tarpeet voidaan huomioida entistä paremmin.

Kuvio 2. Kuusamon työttömyysaste ja työttömien määrän kehitys vuosina 2007-2024.

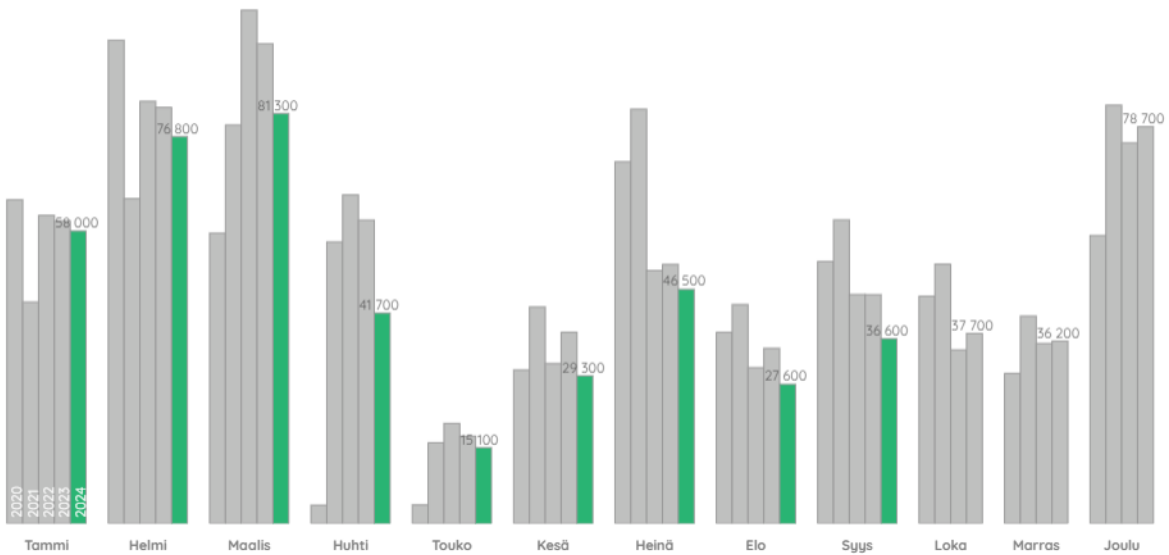

Kuvio 3. Perustetut ja lakkautetut yritykset Kuusamossa 2010 - lokakuu 2024.

Yrityksiä perustettu Kuusamoon koko vuonna lokakuun loppuun mennessä 85 ja lakanneita yrityksiä 68. Lakanneissa yrityksissä elokuussa 2024 oli runsaasti PRH:n toimesta rekisteristä poistettuja osakeyhtiöitä. Myös normaaleja yhtiömuodon muutoksista yms. syntyneitä yritysten lakkaamisista on ollut eli lakannut yritys on voinut jatkaa toimintaansa uuden yritysmuodon ja nimen alla, tai yritystoiminnan on voinut ostaa toinen yritys ja liiketoiminta jatkaa edelleen. Näin ollen lakanneiden yritysten raportoitu määrä ei suoraan kerro alueen yrityskentän tilasta.

Rekisteröidyt yöpymiset

Kuvio 4. Rekisteröidyt yöpymiset. Lähde: Visitory.

3.7 Konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Riskienhallinnan tavoitteena on saada varmuus kaupungin tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Kuusamon kaupungin riskienhallinta kattaa keskeiset strategiset, toiminnalliset, taloudelliset ja vahinkoriskit.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 18.9.2023 § 33 hyväksynyt Kuusamon kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kaupunginhallitus on kokouksessaan 25.9.2023 § 171 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Kuusamon kaupungin konserniohjeeseen sisältyy konserninvalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen. Kaupunkikonsernin toimintaa ohjaavat kyseiset asiakirjat. Toimialat tekevät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmat vuosittain ja antavat asiasta selonteon tilinpäätöksen yhteydessä.

Riskienhallinnan prosessin, selkeiden ohjeistusten ja nykyaikaisten tietojärjestelmien avulla saamme hyvää tilannekuvaa ja ajantasaista tietoa raportointia merkittävimmistä riskeistä.

Turvallisuuden parantaminen ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen on osa kaupungin perustoimintoja, johon olemme satsanneet viime vuosina. Kaupunki tekee laajaa yhteistyötä turvallisuuden edistämiseksi sekä omassa organisaatiossa mutta myös eri viranomaisten ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Kaupunki on osallistunut kuluvana vuonna kylien

turvallisuussuunnitelmien tekemiseen. Tavoitteena on lisätä turvallisuuden tunnetta ja parantaa kuntalaisten turvallisuutta vähentämällä esimerkiksi häiriöiden määrää. Organisaatioturvallisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota ja turvallisuusjohtamista on kehitetty edelleen siten, että se kattaisi koko organisaation toimintojen.

Ulko- ja turvallisuuspoliittiset muutokset ja globaalit haasteet muuttavat toimintaympäristöä. Muutokset toimintaympäristössä heijastuvat suoraan myös väestön hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Ulko- ja turvallisuuspoliittiset muutokset, erityisesti Venäjän hyökkäys Ukrainaan, ovat epävakauttaneet Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista asemaa.

Hybridivaikuttaminen voi kohdistua suorasti tai epäsuorasti esimerkiksi poliittiseen päätöksentekoon, yhteiskunnan tärkeiden palveluiden tai kriittisen infrastruktuurin toimivuuteen, väestön mielipiteisiin tai viranomaisia kohtaan tunnettuun luottamukseen. Vaalihäirintä voi tapahtua pyrkimällä vaikuttamaan vaalien tulokseen tai mielikuvaan niiden luotettavuudesta. Kohteena voivat olla vaalijärjestelmät sekä vaalikampanjat. Vaalihäirinnällä voidaan pyrkiä esimerkiksi yhteiskuntarauhan horjuttamiseen, sekä epäluulon kylvämiseen poliitikkoja, virkamiehiä, väestöryhmiä ja koko yhteiskuntaa kohtaan.

Yhteiskunnan digitaaliset palvelut tarvitsevat toimiakseen luotettavia ja turvallisia yhteyksiä ja tietojärjestelmiä. Riippuvuus tuo mukanaan riskejä, kuten kyberuhkia. Kyberuhka tarkoittaa potentiaalista tilannetta, tapahtumaa tai toimintaa, joka voi vahingoittaa tai häiritä verkko- ja tietojärjestelmiä, tällaisten järjestelmien käyttäjiä ja muita henkilöitä tai muulla tavoin vaikuttaa näihin haitallisesti. Mahdollisia muita viestintäpalveluiden ja -verkkojen häiriötilanteiden aiheuttajia voivat muun muassa olla tietoturvahäiriöt, verkkolaitteiden rikkoontumiset ja virheelliset asetukset, sään ääriolosuhteet, viestinnän tahallinen häirintä, verkkolaitteiden ja viestintäpalveluiden haavoittuvuudet ja niiden hyväksikäyttö, rikollisuus ja terrorismi sekä suuronnettomuudet. Ilman toimivia viestintäpalveluja ja -verkkoja monet elinkeinoelämän ja yhteiskunnan palvelut eivät ole joko käytettävissä tai niiden käyttö ainakin vaikeutuu merkittävästi.

Kuusamon kaupunki on päivittänyt varautumiseen ja turvallisuuteen liittyvät asiakirjat, joissa on tarkasteltu erilaisia riskejä ja niiden todennäköisyyttä. Asiakirjoissa on kuvattu toimenpiteet poikkeusolojen tai muun vakavan häiriön varalta ja siitä toipumiseksi.

Kaupungin lainojen korkoriski ja tulevan suojausasteen kehitys taloussuunnitteluhorisontin puitteissa 2025–2027

Kaupungin lainasalkku koostuu vaihtuvan ja kiinteän koron lainoista, sekä koronvaihtosopimuksista. Korkotason muutokset vaikuttavat kaupungin korkokuluihin. Korkoriskin suojaamisella pyritään tasoittamaan korkotason muutosten vaikutusta eri vuosien tuloksiin. Korkoriskiä hallitaan talousjohdossa, joka muokkaa lainojen korkosidonnaisuusaikaa käyttämällä apuna koronvaihtosopimuksia. Myös jatkossa on tavoitteena kiinnittää tulevaa investointirahoitusta pidempiaikaisiin lainoihin ja näin ollen myös lainojen keskimääräinen juoksu-aika pitenee.

Kaupungin lainasalkun suojausaste on tällä hetkellä noin 83 %, josta se hieman vielä nousee lähivuosina, kun huomioidaan vain nykyinen lainasalkku. Suojausaste tulee kuitenkin laskemaan selvästi, kun otamme huomioon myös talousarviohorisontin tulevan bruttolainanotto-tarpeen. Tuleva, todellinen suojausaste riippuu talousarvion mukaisen lainanoton todellisesta toteumasta sekä siitä onko tulevat lainat kokonaistaloudellisesti edullisempaa nostaa vaihtuvassa vaiko kiinteässä korossa. Projisoitu tulevan lainanoton huomioiva suojausaste

laskee alle 50 %:in vuonna 2027 ilman lisätoimenpiteitä. Mikäli korkojen lasku kääntyy nousuksi tai inflaatio lähtee uudelleen kiihtymään, lisäsuojien tekeminen vielä nostamattomia lainoja vastaan tulee ajankohtaiseksi asiaksi pohtia. Tavoitteena on suojausasteen pitäminen korkealla tasolla vallitsevassa markkinaympäristössä. Lähde: Operandi Oy.

4 Käyttötalousosa

4.1 Keskusvaalilautakunta

Palvelusuunnitelman kuvaus

Vaalilautakunta sisältää kuntavaalien, aluevaalien ja valtiollisten vaalien järjestämisen. Kaupungissa hoidetaan vaalit omana työnä. Vaalit hoidetaan Oikeusministeriön antamien ohjeiden mukaisesti.

Arvio toimintaympäristön muutoksista

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien järjestäminen suunnitelman mukaisesti.

Talous

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	29	41	17	18	18
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 27	- 50	- 50	- 51	- 51
Toimintakate/jäämä	2	- 9	- 33	- 33	- 34

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	29	41	17	18	18
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 33	- 56	- 56	- 57	- 57
Toimintakate/jäämä	- 4	- 15	- 39	- 39	- 40

4.2 Tarkastuslautakunta

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuustossa päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lisäksi tarkastuslautakunta arvioi, miten valtuuston tilikaudelle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunta ylläpitää sidonnaisuusrekisteriä ja ilmoittaa sidonnaisuuksista kaupunginvaltuustolle.

Arvio toimintaympäristön muutoksista

Kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunta laati arviointisuunnitelman ja valitsee vuosittain tarkastuksen painopistealueet. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa sekä talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Talous

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot					
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 32	- 56	- 56	- 57	- 57
Toimintakate/jäämä	- 32	- 56	- 56	- 57	- 57
Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	56	56	56	56	56
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 38	- 58	- 57	- 58	- 59
Toimintakate/jäämä	17	- 1	- 1	- 2	- 3

4.3 Kaupunginhallitus

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kuusamon kaupunginhallitus luo edellytyksiä elinvoimalle ja kaupunkilaisten hyvinvoinnille edistämällä Kuusamon kehitystä alueellisena palvelukeskuksena ja Suomen tunnetuimpana matkailu- ja luontokaupunkina.

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhdessä muodostavat konserniohjeen mukaisesti konsernijohtoon. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Arvio toimintaympäristön muutoksista

Toimintojen keskiössä on prosessien kehittäminen yhteistyössä yksiköiden ja toimialojen kanssa.

Hallintopalvelut huolehtii kunta- ja aluevaalien järjestämisestä sekä uusien luottamushenkilöiden perehdyttämisestä.

Henkilöstöpalveluiden tavoitteena on kaupungin palkka- ja henkilöstöhallinnon palveluprosessin kehittäminen erityisesti digitaalisia palveluja hyödyntämällä. Henkilöstöpalveluiden tehtävänä on jalkauttaa kaupungin TSR-hankkeessa vuosina 2023-2024 toteutettujen työhyvinvointia ja esihenkilötyötä tukevien työkalujen jalkauttamista koko organisaation käyttöön.

Sihteeripalveluiden keskeisenä tavoitteena on digitaalisten palveluiden kehittäminen. Sähköisten lomakkeiden lisääminen on olennaista, jotta kuntalaiset voivat asioida mahdollisimman kattavasti sähköisesti. Lisäksi tavoitteena on parantaa asiakaspalvelun tehokkuutta ja

saavutettavuutta sekä varmistaa, että kaikki sähköiset lomakkeet ovat ajantasaisia ja helposti saatavilla. Tavoitteisiin kuuluu myös henkilöstön kouluttaminen uusien järjestelmien käyttöön ja jatkuva kehitystyö, jotta palvelut vastaavat kuntalaisten tarpeita.

Talousspalveluiden tavoitteena on jatkaa automatisoinnin hyödyntämistä talouden prosesseissa ja varmistaa taloushallintoprosessien toimivuus kaikissa tilanteissa. Tavoitteena on talousarvion käyttösuunnitelman kehittäminen ja digitalisointi sekä jatkaa perintätoimenpiteiden tehostamisen tarkastelua.

Tietohallintopalveluiden osalta tärkein tehtävä on ICT- ja digipalveluiden jatkuvuuden turvaaminen ja toimintojen kehittäminen digitiekartan ja työntekijöiltä nousevien tarpeiden avulla.

Hyvinvointityössä keskitytään hyvinvointikertomuksen valmisteluun ja ehkäisevän päihdetyön toimenpiteisiin.

Tavoitteet ja mittarit

1. Hyvinvoiva Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet 3 kpl.
Tavoitteen mittari:	Toimenpiteiden määrä
Talousarviotavoite:	Hyvinvointihanke.
Tavoitteen mittari:	Yksi hanke käynnissä
Talousarviotavoite:	Hyvinvointikertomus valmis, eri toimijoiden osallistaminen hyvinvointisuunnitelman laadintaan.
Tavoitteen mittari:	Hyvinvointikertomus valmis
Talousarviotavoite:	Kaupungin päätöksenteko ja luottamushenkilöiden toiminta ovat rakentavaa, avointa, osallistavaa sekä keskinäiseen kunnioitukseen ja luottamukseen perustuvaa. Hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Hanke käynnissä
Talousarviotavoite:	Kehittää ja toteuttaa ohjelmia, jotka tukevat kaikenikäisten fyysistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia. 3 kpl.
Tavoitteen mittari:	Ohjelmien toteuttaminen
Talousarviotavoite:	Kuusamon kaupunkistrategian päivitys ja uusien luottamushenkilöiden perehdytys.
Tavoitteen mittari:	Strategian päivitys valmis
Tavoitteen mittari:	Luottamushenkilöiden perehdytys suoritettu

Talous

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	196	124	110	109	109
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 7 472	- 8 300	- 8 026	- 8 115	- 8 216
Toimintakate/jäämä	- 7 276	- 8 176	- 7 916	- 8 006	- 8 107

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	2 759	3 149	3 120	3 119	3 119
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 8 380	- 9 199	- 8 878	- 8 968	- 9 068
Toimintakate/jäämä	- 5 621	- 6 051	- 5 759	- 5 849	- 5 950

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintamenot €/asukas	558	615	600	606	613

Perustelut

Kaupunginhallituksen päätöksentekoa ohjaavat strategia, hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmat sekä valtuuston muut strategiset linjaukset.

Alue- ja kuntavaalit järjestetään samanaikaisesti 13.4.2025. Kuntavaaleissa valitaan luottamushenkilöt eri toimielimiin, jotka päättävät jatkossa kaupungin toiminnasta ja taloudesta.

Kehittämistyötä ja digitalisaation lisäämistä tehdään kaikissa keskushallinnon yksiköissä.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta noudatetaan kaupunginhallituksen päätöksen ja ohjeistuksen mukaisesti erikseen laadittavaa suunnitelmaa vuodelle 2025.

Yhteiset erät

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	291	722	447	487	487
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 151	- 27	- 27	- 27	- 28
Toimintakate/jäämä	140	695	420	460	460

Yhteiset erät sisältää metsänmyyntituloja ja pysyvien vastaavien myyntivoittoja ja -tappioita.

4.4 Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kasvatus- ja sivistystoimialan palvelusuunnitelma tukee kaupungin asukkaita heidän henkilökohtaisessa kasvussaan ja kehittämisessä sekä vahvistaa toimenpiteinen turvallista toimintayhteisöä.

Keskeisiä toimintaamme ohjaavia periaatteita

Kasvatuksellinen laatu

Kasvatus- ja sivistystoimiala pyrkii tarjoamaan laadukasta opetusta ja kasvatusta kaikilla tasoilla, aina varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen. Laatuun kuuluu oppijoiden yksilöllisen tuen tarjoaminen sekä pedagogisesti motivoiva ja innostava oppimisympäristö.

Jatkuva oppiminen

Toimialamme edistää jatkuvaa oppimista kaikissa ikäryhmissä. Tavoitteena on tarjota mahdollisuuksia ammatilliseen ja henkilökohtaiseen kehittymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen.

Perheiden tuki

Kasvatus- ja sivistystoimiala pyrkii omalta osaltaan tukemaan perheitä heidän omassa kasvatustyössään tarjoamalla neuvontaa, ohjausta ja resursseja. Tavoitteena on vahvistaa perheiden omaa selviytymistä ja hyvinvointia.

Yhteisöllisyys ja verkostoituminen

Toimialamme edistää kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja verkostoitumista kaupungin sisäisten ja ulkoisten toimijoiden kesken. Tavoitteena on luoda hyvinvointia edistävää yhteistyötä ja mahdollistaa resurssien jakaminen eri palveluiden välillä.

Ympäristön arvostaminen

Toimialamme korostaa ympäristötietoisuutta ja kestävästä kehitystä osana kasvatusta ja sivistystä. Tavoitteena on herättää tietoisuutta ympäristöstä ja sen arvosta sekä opettaa vastuullista kansalaisuutta.

Arvio toimintaympäristön muutoksista

Digitalisaation kasvu on ollut merkittävä ilmiö viime vuosina, jonka seurauksena hallintopalveluiden tulosalueella on jatkettava asiakaslähtöisen palvelun tehostamista ja digitaalisten

palvelualueiden käyttöä. Käytössä olevien sähköisten toiminnanohjausjärjestelmien käyttöominaisuuksia tulee tehostaa ja ajantasaistaa. Sähköisen arkistoinnin käyttöönottoa jatketaan.

Tavoitteen mukaisesti kaikilla varhaiskasvatustilaisuuksilla lapsilla tulee olla mahdollisuus osallistua varhaiskasvatustilaisuuksiin. Palvelutarpeen ennakointia haastaa perheiden subjektiivinen oikeus palvelun käyttöön. Tämä vaikeuttaa myös omalta osaltaan henkilöstöresurssin ajantasaisen tarpeen määrittelyä.

Perusopetuksen toiminnan painopisteinä ovat kaveritaidot ja monilukutaito. Kouluyhteisön tavoitteena on toimia yhteisöllistä hyvinvointia ja sitouttavaa kouluyhteisötyötä edistävällä tavalla. Muuttuvat ja hälyisät toimintaympäristöt, digitalisaatio sekä elämisen hektisyys aiheuttavat oppilaiden oppimiseen runsaasti oppimista haittaavia tilanteita sekä koulussa että vapaa-ajalla. Haastavasti käyttäytyvien oppilaiden opettamiseen tarvitaan opetus- ja ohjaushenkilöstöltä jämäkkyyttä, vahvaa pedagogista taitoa ja jatkuvaa valppautta. Samaan aikaan myös perheitä on pystyttävä tukemaan heidän kasvatustyössään.

Opiskelupalveluverkoston ja kasvatuskumppanuuden toimivuutta vahvistetaan tehostamalla lapset puheeksi -toimintamallin käyttöä, suunnitelman mukaisilla vanhempainilloilla ja säännöllisillä opiskeluohjelmien yhteistyötahojen kokoontumisilla. Yksikkökohtaisen hyvinvoinnin vuosikellon toimenpiteiden toteutumista arvioidaan säännönmukaisesti.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppilaiden määrän lisääntyminen edellyttää kotoutumista tukevaa kouluyhteisöä. S2 opetuksen sekä valmistavan opetuksen ja yleisopetuksen nivelvaiheen tuen tarpeet tulevat lisääntymään.

Vuokatti-Ruka urheiluakatemia toimintakauden tavoitteena on vetovoiman kasvattaminen ja tästä edelleen toisen asteen opiskelijamäärän kasvu. Tavoitteen saavuttamiseksi urheilun harjoitteluolosuhteita on kehitettävä jatkuvasti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Ajantasainen toisen ja korkea-asteen koulutustarjonta lisää Kuusamon vetovoimaisuutta. Kuusamo Kampus toiminnalla edistetään laadukkaiden, saavutettavien ja monipuolisten koulutuspolkujen toteuttamista ja osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia eri kohderyhmille.

Lukiokoulutuksen monipuolinen kurssitarjonta takaa myös koulutuksen kiinnostavuutta. Ammatillisessa koulutuksessa tulee olla rohkeutta kehittää uusia pedagogisia ratkaisuja opetuksen toteuttamiseen. Koulutustarpeiden ennakointityötä on tehtävä aktiivisesti.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluilla edistetään kunnan asukkaiden hyvinvointia. Kirjaston toimintaa kehitetään toimintakauden aikana e-palveluiden ja omatoimikirjaston avulla. Ikäihmisille suunnattuja tilaisuuksia järjestetään säännöllisesti ja Kuusamo Kamari -festivaalitoimintamalli vakiinnutetaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen laadusta ja toimivuudesta toteutetaan asiakaskysely. Museoalueen kunnostamisen jatkuu. Oulu2026 -kulttuuripääkaupunki-hankkeeseen osallistutaan aktiivisesti hankesuunnitelman mukaisesti.

Toimivilla ja monipuolisilla liikuntapalveluilla edistetään kunnan asukkaiden hyvinvointia. Liikuntakeskuksen kävijämäärä pyritään kasvattamaan. Liikuntaneuvontaa kehitetään hankkeiden avustamina.

Nuorisopalvelut tukevat monin tavoin nuorten hyvinvointia ja kehitystä. Verkkonuorisotyön yhteisöalusta vakiinnutetaan osaksi nuorisopalveluiden ja paikallisen nuorisotyön verkoston palveluita. Verkkonuorisotyöhön rakennetaan yli kuntarajojen ulottuva digitaalisen nuorisotyön yhteistoimintamalli. Nuorisopalvelut osallistuvat Kuusamo Kampus -toimintamallin vahvistamiseen Kuusamon Kampuksen kädet -työryhmän kautta. Nuorisotyön dokumentointijärjestelmän nuDo:sta saatavaa laadullista sisältöä ja tietoa hyödynnetään päätöksenteon ja tietojohdantamiseen. Nuorisovaltuustotoiminnan vaikuttavuutta tukevia rakenteita käytetään ja kehitetään aktiivisesti niin, että kaupunki täyttää kriteerit hakeakseen Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaattia Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry:ltä.

Tavoitteet ja mittarit

1. Hyvinvoiva Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Kaikilla varhaiskasvatuseräisillä lapsilla on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuspalveluihin.
Tavoitteen mittari:	Palvelutuotteet ovat monipuolisia
Tavoitteen mittari:	Palvelujärjestelmää tarkastellaan säännöllisesti
Tavoitteen mittari:	Varhaiskasvatuspaikkoja on riittävästi tarjolla
Talousarviotavoite:	Koulu yhteisö toimii yhteisöllistä hyvinvointia ja sitouttavaa koulu yhteistyötä edistävällä tavalla.
Tavoitteen mittari:	Koulu yksiköiden osallisuusryhmätoiminta on aktiivista
Tavoitteen mittari:	Koulu yksiköissä tehdään suunnitelmallista yhteisöllistä opiskelu huoltotyötä yhteistyössä koulun kumppaneiden kanssa
Tavoitteen mittari:	Koulu pudokkaiden määrä
Talousarviotavoite:	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjoavat matalan kynnyksen mahdollisuuksia osallistua yhteisölliseen ja hyvinvointia lisäävään toimintaan.
Tavoitteen mittari:	Yhteistyössä tulosalueen sisällä ja kolmannen sektorin kanssa järjestetyt kaikille avoimet yhteisölliset tapahtumat
Tavoitteen mittari:	Liikuntaneuvonnan palvelua käyttävät kuntalaiset
Tavoitteen mittari:	Kirjastoauton kuntalaisten hyvinvointia edistävät uudet palvelut
4. Kuusamo kampus ja luontoakatemia	
Talousarviotavoite:	KAO:n esityksen mukaisten oppimisympäristöjen suunnittelua jatketaan mahdollisimman monilla toimialoilla.
Tavoitteen mittari:	Oppimisympäristöjen suunnitelma on valmis
Talousarviotavoite:	Kuusamo Kampus edistää laadukkaita, saavutettavia ja monipuolisia koulutuspolkuja ja osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia eri kohderyhmille.
Tavoitteen mittari:	Kuusamo Kampus Pyöreän Pöydän kokoontumisia on pidetty
Tavoitteen mittari:	Kuusamo Kampuksen yhteistyökumppaneiden kanssa on laadittu kuntalaisille koulutuksen ja osaamisen kehittämisen suunnitelmia
Tavoitteen mittari:	Kuusamo Kampuksen toimintaa kehittävä hanke on käynnistetty

Tavoitteen mittari:	Tilaratkaisuihin vaikuttavat määrälliset, toiminnalliset ja pedagogiset ratkaisut on tehty
Talousarviotavoite:	Luontoakatemia toiminta käynnissä. Luontoakatemia opinnot; vapaa sivistystyö, toinen aste, yliopisto, ammattikorkeakoulu.
Tavoitteen mittari:	Luontoakatemiaan liittyviä opintoja on tarjoilla monipuolisesti eri koulutusasteilta
Talousarviotavoite:	Opiskelija-asuntojen tarve selvitetty. Opiskelija-asuntojen peruskorjausta jatketaan.
Tavoitteen mittari:	Tarveselvitys on valmis
Tavoitteen mittari:	Peruskorjaussuunnitelma on valmis
Talousarviotavoite:	Toisen asteen koulutuksen ja nuorten palvelujen sekä vapaan sivistystyön yhteistyörakenne on valmis.
Tavoitteen mittari:	Yhteistyörakenteeseen liittyvä suunnitelma on valmis
7. Saavutettava ja vetovoimainen Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut lisäävät kaupungin veto-, pito- ja lumovoimaa.
Tavoitteen mittari:	Kaiku-kortin käyttäjien lukumäärä
Tavoitteen mittari:	Senioripassin käyttäjien lukumäärä
Tavoitteen mittari:	Verkkonuorisotyön yhteisöalustalla mukana olevat kumppanuuskunnat
Tavoitteen mittari:	Karhuntassun ulkomaalaisten näyttelyvieraiden kävijämäärä
Talousarviotavoite:	Kutsuva ja kotoutumista tukeva koulu yhteisö.
Tavoitteen mittari:	Lukuvuoden aikana paikkakunnalle muuttaneet oppilaat
Tavoitteen mittari:	Opettajat ja koulun muu henkilöstö ovat kelpoisia tehtäväänsä
Tavoitteen mittari:	Hyvinvointia, harrastamista ja kerhotoimintaa tukevia hankkeita on käynnissä
Talousarviotavoite:	Kuusamon UNICEF lapsiystävällisen kunnan hakemus on valmistelussa.
Tavoitteen mittari:	Kunnan hakemus on valmis
Talousarviotavoite:	Musiikkiopisto on aktiivinen alueellinen toimija.
Tavoitteen mittari:	Eri toimijoiden kanssa yhteistyössä järjestetyt tilaisuudet
Talousarviotavoite:	Varhaiskasvatusikäiset lapset saavat tasalaatuista varhaiskasvatuspalvelua.
Tavoitteen mittari:	Lapset sijoitetaan ensisijaisesti toivottuun hakuvaihtoehtoon
Tavoitteen mittari:	Varhaiskasvatuksessa työskentelee kelpoisuusehdot täyttäviä työntekijöitä
Tavoitteen mittari:	Asiakastytytyväisyysskysely varhaiskasvatuksen palvelujen laadusta on tehty

Talous

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	3 105	2 950	2 762	2 771	2 771
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 31 529	- 32 223	- 31 120	- 31 563	- 32 092
Toimintakate/jäämä	- 28 424	- 29 273	- 28 358	- 28 792	- 29 320

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	3 206	3 035	2 763	2 773	2 773
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 43 594	- 44 801	- 43 144	- 43 587	- 44 116
Toimintakate/jäämä	- 40 388	- 41 766	- 40 381	- 40 814	- 41 343
Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakate €/asukas	- 2 697	- 2 803	- 2 728	- 2 758	- 2 793

Perustelut

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan toiminnalliset talousarviotavoitteet perustuvat kaupunki-strategiaan. Tavoitteet vahvistavat kaupungin elinvoimaa ja tukevat asukkaiden varhaiskasvatus-, koulutus- ja sivistystarvetta.

Tavoittelemme hyvinvointia edistävää tasa-arvoista ja yhdenvertaista varhaiskasvatusta, perusopetusta ja toisen asteen koulutusta sekä jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien laajentamista. Tuemme ja edistämme nuorten harrastusmahdollisuuksia sekä tarjoamme monipuolisia kulttuuri-, liikunta-, kirjasto- ja nuorisopalveluita.

Edistämme tavoitteellisesti toimialan kaikkien palvelujen saavutettavuutta, parannamme sähköisten järjestelmiemme toimivuutta.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena ja tavoitteena on lisätä taloudellisten ja toiminnallisten päämäärien ja tavoitteiden saavuttamisen todennäköisyyttä.

Kasvatus- ja sivistystoimialan talousarvio on laadittu niin, että toiminta on raamin mukaisesti mahdollisimman taloudellista ja toiminnalliset tavoitteet voidaan saavuttaa määritellyllä tavalla. Talousarvion noudattamiseen liittyvien päätösten perusteena olevan tiedon oikeellisuutta, riittävyttä ja luotettavuutta tarkastellaan kasvatus- ja sivistystoimialan johtoryhmän säännöllisissä kokouksissa ja tulosyksiköiden omissa palaverissa. Samalla myös huolehditaan siitä, että lakeja, viranomaisohjeita, sääntöjä, toimielinten päätöksiä sekä kaupungin johdon ohjeita noudatetaan ja toimialan yhteiset toimintamallit ja linjaukset ovat näiden mukaisia. Toimialan kaikki työntekijät ovat jokainen omalta osaltaan vastuussa siitä, että kunnan omaisuutta ja muita voimavaroja käytetään taloudellisesti ja järkevästi.

Talousarvion valmistelun yhteydessä kasvatus- ja sivistystoimialalla on analysoitu toimintaympäristön muutoksia, tunnistettu uhkaavia riskejä, arvioitu niiden vaikutuksia sekä toteutumisen todennäköisyyttä. Näiden perusteella on laadittu suunnitelmia ja toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi.

Hallintopalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan tehtävänä on turvata ajanmukaiset varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut lapsille, nuorille ja lapsiperheille sekä kehittää koko väestölle tarkoitettua vapaa-ajantoimintaa, edistää taiteen ja liikunnan harjoittamista ja harrastamista, paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista sekä matkailuinformaatiopalveluita.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta huolehtii edellä mainittujen palvelujen järjestämisestä sen mukaan kuin niistä on säädetty seuraavien lakien nojalla: varhaiskasvatuslaki, laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta, varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki, perusopetuslaki, lukiolaki, laki, ammatillisesta koulutuksesta ja laki taiteen perusopetuksesta, laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta, nuorisolaki, laki vapaasta sivistystyöstä, laki kuntien kulttuuritoiminnasta, kirjastolaki ja liikuntalaki.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää lausuntojen antamisesta omaan toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Palvelun sisältö/toiminnan kuvaus

Tulosalue sisältää lautakunnan, toimialajohtajan, sovellusasiantuntijan, kampuskoordinaattorin ja kyyditykset.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Hallintopalvelut tuottaa kaupunkistrategian mukaista asiakaslähtöistä palvelua sekä tehostaa tiedolla johtamisen prosessien ja asiasisältöjen kehittämistä ja toteuttamista.

Palvelutoimintoja ja ohjausjärjestelmiä sähköistetään ja otetaan käyttöön koko toimialalla. Sähköisten arkistointiprosessien käyttöönottoa jatketaan.

Talousarvio ja tunnusluvut

Perustelut

Hallintopalvelut varmistavat toimialan sisäisen ja ulkoisen toiminnan sujuvuuden. Tulosalue hoitaa omalta osaltaan henkilöstöhallintoa, talous- ja tietohallintoa sekä hankkeita ja projekteja.

Hallintopalveluiden tehokas toiminta edistää toimialan päätöksentekoa ja asioiden hoitamista.

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	52	7	27	28	28
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 2 324	- 2 162	- 2 273	- 2 300	- 2 328
Toimintakate/jäämä	- 2 273	- 2 155	- 2 246	- 2 272	- 2 300

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	52	7	27	28	28
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 2 645	- 2 245	- 2 373	- 2 400	- 2 428
Toimintakate/jäämä	- 2 594	- 2 238	- 2 346	- 2 371	- 2 399

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstömenot €	428 071	216 700	266 000	268 000	270 000
Toimintakate €/asukas	- 173	- 150	- 159	- 160	- 162

Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuspalvelut edistävät jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia. Palvelut tukevat oppimisen edellytyksiä sekä edistävät elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista vaihtoehtoisten varhaiskasvatuspalvelujen kautta.

Palvelujen tuottamisessa varmistetaan kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen, turvallinen varhaiskasvatusympäristö. Lapsen yksilöllisen tuen tarpeet tunnistetaan ja järjestetään monialaisessa yhteistyössä lähipäiväkotiperiaatteen mukaisesti tarkoituksenmukaista tukea lapsen edun ensisijaisuus huomioiden.

Palvelun sisältö/toiminnan kuvaus

Tulosalue sisältää varhaiskasvatuksen palvelut, johon kuuluvat varhaiskasvatus, esiopetus ja kasvun- ja oppimisen tuki. Varhaiskasvatusta järjestetään kunnallisena ja yksityisesti päiväkodeissa sekä kerhotoimintana. Esiopetusta järjestetään kunnallisesti esiopetuspäiväkoodeissa ja muutamilla kouluilla. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on 30 % koko varhaiskasvatuksesta.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Varhaiskasvatuspalvelut ovat tärkeässä osassa Kuusamon kaupungin perhekeskuksessa perheille suunnattujen palveluiden yhteensovittamisessa ja niiden järjestämisessä.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelman käyttöönottoa jatketaan sen sisältämän aikataulun mukaisesti. Perhepäivähoito päättyy kaupungin omana palvelutuotantona ja sen tilalle suunnitellaan vaihtoehtoista palvelun järjestämistapaa.

Varhaiskasvatuspalvelut vastaavat varhaiskasvatuspalvelujen muutostarpeisiin. Sähköisessä perhekeskuksessa palvelujen sisältöä kehitetään ja päivitetään asiakaskunnan tarpeiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen yksiköiden asiakkaiden kasvun ja oppimisentuen järjestämistä ja päätöksenteon prosessia kehitetään huomioiden nivelvaiheyhteistyön toimivuus sekä tuen täsmällinen kohdentuminen ja oikea-aikaisuus.

Varhaiskasvatuspalvelut ovat mukana LAPE-työryhmässä, jossa jatkaen moniammatillista verkostotyötä lasten ja perheiden palveluiden kehittämisessä ja lapsivaikutusten arvioinnin eteenpäin saattamisessa päätösten tekoon kansallisen lapsistrategian ja Kuusamon kaupungin strategian hengessä.

Toimintakauden alussa aloitetaan UNICEF lapsiystävällinen kunta -mallin hakemuksen laatiminen, joka valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä.

Talousarvio ja tunnusluvut

Perustelut

Varhaiskasvatus on merkittävä vaihe lapsen kehityksessä. Laadukas varhaiskasvatus tukee kotien kasvatustyötä, lapsen oppimista, sosiaalisia taitoja ja valmiuksia tulevaan koulunkäyntiin.

Osaava henkilöstö, monipuoliset toimintaympäristöt, luonnon läheisyys, hyvät liikuntamahdollisuudet sekä vireä kulttuuritoiminta edistävät opinpolun sujuvuutta ja antavat elämännittaisia oppimisen kokemuksia.

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	324	422	221	221	221
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 7 852	- 8 339	- 7 813	- 7 916	- 8 038
Toimintakate/jäämä	- 7 528	- 7 917	- 7 592	- 7 695	- 7 817

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	324	422	221	221	221
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 9 261	- 9 803	- 9 177	- 9 280	- 9 402
Toimintakate/jäämä	- 8 938	- 9 381	- 8 956	- 9 059	- 9 181

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstömenot €	4 687 080	5 189 200	4 730 200	4 700 000	4 670 000
Toimintakate €/asukas	- 597	- 630	- 605	- 612	- 620
Kotihoidontuki ja yksityisen hoidontuki (v.2019 palveluseteli) 1000 €	1 565	1 215	1 155	1 100	1 000
Kotihoidon piirissä lapsia	108	80	94	79	70
Kunnallisen päivähoiton hoitopäivät	84 402	85 000	68 000	68 000	68 000
Esiopetuksen oppilaiden lkm	124	102	104	126	102

Koulutuspalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Koulutuspalvelut mahdollistavat kuntalaisille yhtenäisen koulutuspalvelujen polun perusopetuksesta toiselle asteelle. Tulosalueen tuottamat palvelut luovat pohjaa korkea-asteella kouluttautumiselle, työelämään sekä itsensä monipuoliselle kehittämiselle jatkuvan oppimisen määritelmän mukaisesti.

Palvelun sisältö/toiminnan kuvaus

Tulosalue sisältää peruskoulut, aamu- ja iltapäivätoiminnan, opetuspalvelujen ostot, urheiluakatemia, lukion ja musiikkiopiston.

Talousarviovuoden alkaessa Kuusamon peruskoululaitoksessa on kaksi yhtenäistä peruskoulua, joissa yhteensä kuusi 1.-6. luokka-asteen kouluyksikköä (Käylä, Ruka, Nissinvaara, Mäkelä, Nilonkangas ja Tolpanniemi), yksi 1.-2. luokka-asteen yksikkö (Kirkkoketo), yksi 3.-6. luokka-asteen yksikkö (Toranki) ja kaksi 7.-9. luokka-asteen yksikköä (Ruka ja Nilo).

Perusopetus

Kuusamon yhtenäisen perusopetuksen tehtävänä on turvata tasapuolinen ja ajanmukainen opetus ja kasvatus sekä vahvistaa edellytyksiä jatkuvaan itsensä kehittämiseen. Perusopetus toimii yhteistyössä kotien ja eri yhteistyötahojen kanssa.

Vuokatti - Ruka urheiluakatemia

Vuokatti-Ruka urheiluakatemia tarjoaa toimintaympäristön nuorille urheilijoille, jotka tavoittelevat kansallista huippua, kansainvälistä menestystä tai ammattilaisuutta lajissaan. Oppilaitoksissa urheiluvalmennus on osa tutkintoa ja opintojen suunnittelussa otetaan huomioon urheilun ajankäytölliset vaatimukset. Toisen asteen oppilaitokset tukevat lajien keskittämisen ratkaisuja, ja näissä oppilaitoksissa joustava urheilun ja opiskelun yhdistäminen on mahdollista. Suomalaisen kilpa- ja huippu-urheilujärjestelmän tavoitteena on, että kaikki urheilijat suorittavat toisen asteen tutkinnon. Urheiluyläkoulutoiminnan tarkoituksena on tukea nuoria kehittymään koulutuksellisesti ja urheilullisesti sekä antaa mahdollisuuksia tasapainoiseen elämään urheilun ja koulunkäynnin välillä. Urheiluyläkoulutoiminnan tavoitteena on mahdollistaa nuorelle urheilijalle noin 20 tunnin viikoittainen liikkumisen, harjoittelun ja urheilun kokonaismäärä oppilaitosten, seurojen ja urheiluakatemioiden suunnitelmallisella yhteistyöllä.

Lukio

Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen. Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa.

Musiikkiopisto

Musiikkiopiston tarkoituksena on antaa monipuolista, tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta alueen lapsille, nuorille ja aikuisille. Opetus mahdollistaa sekä oppilaan kiinnostuksen kohteiden mukaisen harrastamisen että siirtymisen alan ammattiopintoihin. Musiikkiopisto on aktiivinen alueellinen toimija, joka on mukana toteuttamassa erilaisia kulttuuritapahtumia ja tekee yhteistyötä koulujen, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Kouluverkkosuunnitelman toimeenpanoa jatketaan sen sisältämien toimenpiteiden mukaisesti.

Toimintakauden aikana perusopetuksen toiminnan painopisteinä ovat kaveri- ja monilukutaitoihin liittyvät aihealueet. Kouluyhteisön tavoitteena on toimia yhteisöllistä hyvinvointia ja sitouttavaa kouluyhteistyötä edistävällä tavalla.

Lapset puheeksi -toimintamallin käyttö, vanhempainillat ja säännölliset opiskeluhuollollisten yhteistyötahojen kokoontumiset vahvistavat kasvatuskumppanuutta perheiden kanssa vähentäen koulupudokkuuden riskiä. Koulujen yksikkökohtaiset hyvinvoinnin vuosikellot ovat käytössä ja niiden sisältämien toimenpiteiden toteutumisesta arvioidaan säännönmukaisesti.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppilaiden määrän lisääntyminen edellyttää kotoutumista tukevaa kouluyhteisöä. S2 opetuksen sekä valmistavan opetuksen ja yleisopetuksen nivelvaiheen tuen tarpeet tulevat lisääntymään.

Toisen asteen koulutuksen ja nuorten palvelujen sekä vapaan sivistystyön yhteistyörakennetta päivitetään ja suunnitelma valmistuu vuoden loppuun mennessä.

Talousarvio ja tunnusluvut

Perustelut

Tarvelähtöiset ja saavutettavat koulutuspalvelut ovat keskeinen osa kaupungin kehitystä ja tulevaisuutta. Riittävällä ja monipuolisella palvelutarjonnalla varmistetaan asukkaiden mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen ja kaupungin kokonaiselinvoiman vahvistuminen.

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 258	1 262	1 324	1 331	1 331
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 17 914	- 18 782	- 18 346	- 18 624	- 18 954
Toimintakate/jäämä	- 16 656	- 17 520	- 17 022	- 17 294	- 17 624
Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 259	1 262	1 324	1 331	1 331
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 24 358	- 26 101	- 25 291	- 25 569	- 25 899
Toimintakate/jäämä	- 23 099	- 24 839	- 23 967	- 24 238	- 24 569

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstömenot €	13 838 004	15 051 000	14 585 700	14 580 000	14 500 000
Toimintakate €/asukas	- 1 543	- 1 667	- 1 619	- 1 638	- 1 660
Peruskoulujen oppilaiden lkm	1 538	1 537	1 403	1 338	1 282
Lukion opiskelijoiden lkm	257	270	280	290	290

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut lisäävät kuntalaisten hyvinvointia, edistävät fyysistä ja henkistä toimintakykyä, lisäävät osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta sekä ehkäisevät yksinäisyyttä ja syrjäytymistä.

Palvelun sisältö/toiminnan kuvaus

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi edistää, tukee ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuritoimi vastaa Kuusamotalon, Kaamosgallerian, Karhuntassun sekä kotiseutu- ja koulumuseoiden toiminnasta. Kulttuuritoimi järjestää tapahtumia eri kohderyhmät huomioiden. Kulttuuritoimen tuottamat tapahtumat täydentävät Kuusamotalon muuta ohjelmatarjontaa. Kulttuuritoimi tekee yhteistyötä alueen muiden toimijoiden kanssa. Kulttuuriavustuksilla tuetaan paikallisten kulttuuritoimijoiden toimintaa. Kulttuurikasvatussuunnitelmilla tuetaan lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta yhteistyössä koulujen kanssa.

Kirjastotoimi

Kirjaston tehtävänä on tarjota kuntalaisille pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Tehtävää varten kirjasto ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Kirjaston tehtävän on myös edistää lukemista ja kirjallisuutta. Asiakkaille tarjotaan tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon. Kirjastossa on tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Edistämme myös yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjaston toimipisteet ovat pääkirjasto ja kirjasto-auto Kirjakka.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi luo edellytyksiä kunnan asukkaille järjestämällä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä liikunta- ja neuvontapalveluita eri kohderyhmät huomioon ottaen sekä tukemalla kansalaistoimintaa, mukaan lukien seuratoiminta. Liikuntatoimi tekee yhteistyötä kunnan eri toimialojen välillä ja liikunnan aluejärjestöjen kesken. Liikuntatoimi sisältää Liikuntakeskuksen (uimahalli, jäähalli, kuntosalit ja palloiluhalli ja yleisurheilutila sivutiloineen) toiminnan sekä liikunnan ohjaus- ja neuvontapalvelut.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi edistää ja vahvistaa nuorten hyvinvointia, kasvua, itsenäistymistä, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa kestävän

kehityksen periaatteiden mukaisesti. Nuorisopalvelut tukevat nuorten harrastamista ja omaehtoista toimintaa, edistävät nuorten kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä parantavat nuorten kasvu- ja elinoloja. Peruspalveluita ovat yhteisvastuullinen ohjaus ja neuvonta, monialainen yhteistyö mm. osallisuutta koskevan tietoisuuden lisääminen ja kouluyhteistyö, verkkonuorisotyö, yhteistyö ja osallisuusvalmennus nuorisovaltuuston kanssa, yrittäjyys- ja kansainvälisyyskasvatus sekä osallistuminen maahanmuuttajanuorten kotouttamiseen. Nuorisopalvelut koordinoivat ja toteuttavat paikkakunnalla tapahtuvaa Etsivää nuorisotyötä.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluilla edistetään kunnan asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta. Kulttuuripalveluiden suunnittelussa korostetaan saavutettavuutta ja käyttäjämääriä kasvatetaan määrätietoisesti matalan kynnyksen palveluilla. Ikäihmisille suunnattuja tilaisuuksia järjestetään säännöllisesti yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja Kuusamo Kamari -festivaalitoimintamalli vakiinnutetaan. Entistä monipuolisempia kulttuuri- ja tapahtumatuotantoja pyritään kehittämään avustuksilla ja hankerahoituksilla. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen laadusta ja toimivuudesta toteutetaan vuosittainen asiakaskysely. Museoalueen kunnostamista jatketaan. Vakiinnutetaan Kaiku-kulttuurikortin käyttö yhdessä muiden kulttuuripalvelujen tuottajien kanssa. Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeen alueellisia valmisteluja jatketaan aktiivisesti yhteistyössä alueen kulttuuritoimijoiden kesken.

Karhuntassun toimintaa kehitetään jatkamalla matkailu- ja kulttuurikeskuksen sisällöntuotantoa sekä kohdentamalla markkinointia erityisesti kansainvälisille vieraille. Matkailuneuvonnan palvelumuotoilua jatketaan.

Liikuntapalvelut

Toimivilla ja monipuolisilla liikuntapalveluilla edistetään kunnan asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Liikuntakeskuksen kävijämäärää pyritään kasvattamaan monipuolistamalla liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia. Liikuntapalveluiden liikuntasuunnitelma ja kuntosalin toiminnan kehittämissuunnitelma ovat valmiit. Liikuntakeskuksen kuluvalvontajärjestelmän suunnitelma on valmis toteutettavaksi. Liikuntaneuvontatoiminnan ja lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden kehittämistyötä jatketaan poikkihallinnollisena yhteistyönä. Liikuntakeskuksen kesän käyttöastetta lisätään uudistettujen omatoimisten liikuntamuotojen pohjalta. Liikuntapalvelujen vetovoimaisuutta lisätään uudistetuilla palveluilla ja toimintojen palvelumuotoilulla sekä monipuolisilla liikuntahankkeilla. Liikuntakeskuksen suunnittelun keskiössä on henkilöstöressurssien sovittaminen yhteen organisaation strategisten tavoitteiden kanssa.

Kirjastopalvelut

Kirjaston tärkeänä tehtävänä on lukemisen edistäminen. Keskeisenä kohderyhmänä tässä työssä ovat lapset ja nuoret. Tavoitteena on kehittää lukemisen edistämistoimintaa kirjastoauton vieraillessa päiväkodeissa ja kouluissa. Myös pääkirjastolla tapahtuvaa lukemisen edistämistä vahvistetaan. Kirjaston tapahtumatoimintaa kehitetään tulevaisuudessa entistä monipuolisemmaksi, jotta tavoitamme entistä laajemmin kuntalaisia. Kuusamon kirjasto liittyy muiden Outi-kirjastojen kanssa kuntien yhteisen e-kirjastoon vuoden 2025 alussa. Uusi palvelu otetaan käyttöön, asiakkaita opastetaan palvelun käytössä ja uutta palvelua markkinoidaan aktiivisesti kirjaston asiakkaille.

Nuorisopalvelut

Talousarviotavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä toteutetaan suunnitelmien mukaisesti vuoden 2025 aikana. Nuorisopalvelujen toiminta pyrkii vastaamaan nopeastikin muuttuviin nuorisokulttuurisiin sekä muihin ajan ilmiöihin muun muassa reagoimalla ja tarvittaessa muuttamalla toimintatapoja ja työmuotoja. Verkkonuorisotyön yhteisöalusta vakiinnutetaan osaksi nuorisopalveluiden ja paikallisen nuorisotyön verkoston palveluita sekä rakennetaan yli kuntarajojen ulottuva digitaalisen nuorisotyön yhteistoimintamalli.

Nuorisotyön kehittämisen osalta toimitaan aktiivisesti moniammatillisissa paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, jotta palvelutarpeeseen voidaan vastata.

Nuorisopalvelut ovat mukana Kuusamo Kampus -toimintamallin vahvistamisessa, kehittämisessä ja vakiinnuttamisessa. Nuorisotyön laadun mittaamiseen ja tietojohdantamiseen hyödynnetään nuorisotyön dokumentointijärjestelmän nuoDo:sta saatavaa sisältöä ja tietoa.

Nuorisovaltuustotoiminnan vaikuttavuutta tukevia rakenteita käytetään ja kehitetään aktiivisesti niin, että kaupunki täyttää kriteerit hakeakseen Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaattia Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry:ltä.

Talousarvio ja tunnusluvut

Perustelut

Riittävät ja helposti saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut sekä nuorisopalvelut edistävät merkittäväällä tavalla kaupungin asukkaiden hyvinvointia, viihtyvyyttä, elinikäistä oppimista sekä kaupungin kokonaiselinvoiman vahvistumista.

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	746	835	842	835	835
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 2 351	- 2 235	- 2 121	- 2 149	- 2 187
Toimintakate/jäämä	- 1 605	- 1 400	- 1 279	- 1 315	- 1 352
Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	846	920	844	836	836
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 6 235	- 5 942	- 5 737	- 5 764	- 5 802
Toimintakate/jäämä	- 5 388	- 5 022	- 4 893	- 4 928	- 4 966

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstömenot €	1 609 901	1 533 200	1 579 900	1 590 000	1 600 000
Toimintakate €/asukas	- 360	- 337	- 331	- 333	- 336
Lainoja/v	238 145	250 000	260 000	265 000	265 000
Lainoja/asukas	16	17	17	17	17
Kirjaston tilaisuudet/v	62	120	70	75	75
Kultt.tilaisuuksissa kävijöitä	25 267	65 000	40 000	40 000	40 000
Kulttuuritilaisuudet kpl	101	280	100	100	100
Liikuntakeskus kävijämäärä	309 610	310 000	330 000	340 000	350 000
Liikuntakeskus kävijät/asukas	20	21	22	23	24
Nuorisopalv. kävijämäärä	16 222	21 000	21 000	21 000	21 000

Hankkeet ja projektit

Edelliseltä tilivuodelta jatkuu kymmenen hanketta, jotka on jaksotettu toimintavuodelle 2025. Merkittävä määrä jatkuvista hankkeista kohdistuu lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä harrastusmahdollisuuksien edistämiseen. Kuusamon kaupunkistrategian ja toimialan talousarviotavoitteiden saavuttamiseksi seurataan ja hyödynnetään erilaisia rahoitusmahdollisuuksia. Hankkeilla kehitetään palvelujen järjestämisen malleja.

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	726	424	347	357	357
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 1 088	- 706	- 566	- 574	- 585
Toimintakate/jäämä	- 362	- 282	- 219	- 217	- 228

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	726	424	347	357	357
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 1 095	- 710	- 566	- 574	- 585
Toimintakate/jäämä	- 369	- 286	- 219	- 217	- 228

4.5 Yhdyskuntatekniikka

Palvelusuunnitelman kuvaus

Yhdyskuntatekniikan toimiala turvaa kuntalaisille ja matkailijoille monimuotoisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön sekä hyvän toimintaympäristön yritystoiminnalle kustannustehokkaalla tavalla.

Yhdyskuntatekniikan toimiala keskeisimpänä tehtävänä on vastata osaltaan kestävästä kehityksen vaatimusten mukaisesta yhdyskuntasuunnittelusta ja -rakentamisesta sekä ylläpidosta niin, että niillä turvataan ja taataan monimuotoinen, viihtyisä ja turvallinen elinympäristö. Lisäksi toimiala vastaa hyvästä rakentamistavasta ja muun muassa luonnon monimuotoisuuden turvaavasta ympäristönsuojelusta sekä tukee kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakuntoa.

Arvio toimintaympäristön muutoksista

Kuusamon kaupunkistrategian päätavoitteista johdetut painopistealueet yhdyskuntateknikan toimialalla ovat:

- Uuden teollisuusalueen ja sen energiahuollon kehittäminen, jätehuollon ja kiertotalouden toiminnan uudistaminen
- Rakentamisen edistäminen mm. kaupungin tonttien markkinoinnin tehostamisella ja kiinteistövälittäjien käytöllä
- Kiinteistökehitys, mm. Rukan hotellihankkeen edistäminen
- Investointiohjelman toteuttaminen
- Yhtiöittämisselvityksen laatiminen ja toimenpiteet
- Uuden rakentamislain ja rakennusjärjestyksen käyttöönotto

Toimialalla käynnissä ja valmistelussa olevat hankkeet (8/2024):

Käynnissä

- Mäntyselän tieyhteys, Pohjois-Pohjanmaan liitto, kokonaiskustannus 1 955 085 euroa
- Mäntyselän liikenne- ja logistiikka-alueen toteuttaminen, Pohjois-Pohjanmaan liitto, kokonaiskustannus 2 532 260 euroa
- Yhdyskuntatoimialan digitaalisten palvelujen ja tietovarantojen kehittäminen, Valtiovarainministeriö, kokonaiskustannus 469 500 euroa
- Kevyen liikenteen yhteys Raja-Kormasentie, Traficom, kokonaiskustannus 625 000 euroa
- Slopestyle-rinne, OKM, kokonaiskustannus 2 050 000 euroa
- Vihreän siirtymän investointihankkeiden edistäminen, YM, kokonaiskustannus 88 000 €
- Oivangin nuorisokeskuksen majoitusrakennus, OKM, Oivangin nuorisokeskuksen majoitusrakennus 2 419 355 euroa
- Alakitkan kalasataman laite- ja kalustohankinnat, kokonaiskustannus 122 400 euroa, Ely-keskus
- Energiakatselmusten toteuttaminen, kokonaiskustannus 17 948 euroa, Business Finland
- Liikuntakeskus, YU-tilan saneeraus, 560 600 euroa, PSAVI

Hakemus vireillä

- Valmennuskeskus, rahoitussuunnitelmaesitys, OKM, kokonaiskustannus 21 740 000 euroa

Kokonaiskustannukset yhteensä 32 580 148 euroa.

Tavoitteet ja mittarit

3. Kiinteistökehitys ja investoinnit	
Talousarviotavoite:	Edistetään omakotitalo- ja muuta rakentamista koko Kuusamon alueella. Myytävänä olevista suurista kiinteistökokonaisuuksista markkinointimateriaali ja myyntitoimeksiannot 5 kpl.
Tavoitteen mittari:	Myytävänä olevista suurista kiinteistökokonaisuuksista markkinointimateriaali 5 kpl

Tavoitteen mittari:	Myyntitoimeksiannot 5 kpl
Talousarviotavoite:	Kevyenliikenteenväylän rakentaminen Kuusamo-Nissinvaara valmis.
Tavoitteen mittari:	Kevyenliikenteenväylä on valmis.
Talousarviotavoite:	Olympiavalmennuskeskuksen ja stadionalueen arkkitehtisuunnittelu tehty, OKM:n rahoitussuunnitelmaehdotukseen tehty esitys vuodelle 2026.
Tavoitteen mittari:	Stadionalueen toimintojen yleissuunnitelma ja kustannusarvio on valmis.
Tavoitteen mittari:	Valmennuskeskuksen hankesuunnitelmat ovat valmiit
Talousarviotavoite:	Rukan ydinalueen K98 hotellin investointipäätös tehty, tontti rakennettavissa ja rakentaminen käynnistetty.
Tavoitteen mittari:	Tontin vuokrauspäätös on tehty.
Tavoitteen mittari:	Rakennuslupa on myönnetty.
Tavoitteen mittari:	Tontti rakennettavissa.
Talousarviotavoite:	Yhtiöittämisselvitys tehty (sote-, pela- ja muut yhtiöittämisselvityksien piiriin kuuluvat kiinteistöt).
Tavoitteen mittari:	Yhtiöittämisselvitys on tehty.
Tavoitteen mittari:	Yhtiöselvityksen mukaiset toimenpiteet on toteutettu.
Talousarviotavoite:	Kevyenliikenteenväylän suunnittelun edistäminen Ruka-Nissinvaara välillä.
Talousarviotavoite:	Kaupungin keskustaajaman julkisivujen kohentamisen edistäminen.
5. Kuusamon biopuisto investoinnit	
Talousarviotavoite:	Jätteiden käsittely ja kierrätys suunniteltu uudelleen.
Tavoitteen mittari:	Ympäristöluvan hakemus laadittu ja jätetty
Tavoitteen mittari:	Kiertotaloustoimintojen alueen hankesuunnittelu on käynnistetty
Talousarviotavoite:	Teollisuusalueen infran jatkorakentamisen suunnittelu käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Suunnitelma laadittu teollisuusalueen läpi kulkevan tien linjauksesta.
Tavoitteen mittari:	Moottorikelkkareitin uusi linjaus suunniteltu.
Talousarviotavoite:	Teollisuusalueen sähköverkon rakenne selvitetty.
Tavoitteen mittari:	Teollisuusalueen sähköjakelun vaihtoehdot selvitetty.
Talousarviotavoite:	Yritysten teollisuushallien rakentamista edistetty (2 kpl).
Tavoitteen mittari:	Yritysten teollisuushallien investointipäätösten tueksi tarvittavat selvitykset tehty (2 hanketta)
Tavoitteen mittari:	Edistetty hankkeen vaatimien viranomaislupien hakemista.

Talous

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	8 528	8 039	6 140	5 775	5 775
Valmistus omaan käyttöön	1 211	893	883	756	756
Toimintakulut	- 15 696	- 17 399	- 15 110	- 15 418	- 15 635
Toimintakate/jäämä	- 5 957	- 8 467	- 8 087	- 8 887	- 9 104

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	22 977	21 908	19 921	19 556	19 556
Valmistus omaan käyttöön	1 211	893	883	756	756
Toimintakulut	- 19 553	- 20 491	- 18 440	- 18 748	- 18 965
Toimintakate/jäämä	4 635	2 310	2 365	1 564	1 347

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintamenot €/asukas	1 302	1 163	1 163	1 163	1 163

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 18.09.2023 § 33 päättänyt yksimielisesti hyväksyä Kuusamon kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 25.9.2023 § 171 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, jonka mukaisesti toimialalla toteutetaan valvontaa ja riskienhallintaa.

Toimialalla on laadittu ja hyväksytty 13.12.2023 §118 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, jossa kuvataan toimialueen toimintaympäristöä ja sen muutoksia, tavoitteiden saavuttamista, riskienhallintaprosessien vastuita ja käytännön toteutusta sekä riskienhallintatoimenpiteitä.

Toimisto

Talousarvio ja tunnusluvut

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	193	155			
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 403	- 448	- 303	- 307	- 312
Toimintakate/jäämä	- 210	- 293	- 303	- 307	- 312

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	193	155			
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 484	- 629	- 473	- 477	- 482
Toimintakate/jäämä	- 291	- 474	- 473	- 477	- 482

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintamenot €/asukas	32	42	32	32	33

Rakennusvalvonta

Palvelusuunnitelman kuvaus

Rakennusvalvonnan tavoitteena on toiminnallaan ohjata rakentamista niin, että sillä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

Rakennusvalvonta huolehtii yleisestä rakentamisen ohjauksesta ja neuvonnasta ja toimii maankäyttö- ja rakennuslain sekä tulevan rakentamislain mukaisena lupaviranomaisena. Rakennusvalvonta valvoo rakennuspaikkojen siisteyttä, ulkoasua ja turvallisuutta sekä osaltaan asemakaavojen toteuttamista. Tulosalue on keskeisesti mukana kaupungin asuntopolitiikan toteuttamisessa.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Uuden rakentamislain ja rakennusjärjestyksen käyttöönotto.

Rakennusvalvontaprosessin uusien toimintamallien luominen valvonnan painottuessa enemmän ennakkovalvonnasta neuvontaan, ohjaukseen ja jälkivalvontaan.

Uusien toimintatapojen ja käytänteiden vaatima lisäkouluttautuminen ja järjestelmien päivittäminen.

Talousarvio ja tunnusluvut

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	286	282	202	200	200
Valmistus omaan käyttöön	5				
Toimintakulut	- 514	- 584	- 595	- 604	- 615
Toimintakate/jäämä	- 224	- 302	- 394	- 404	- 414
Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	291	282	202	200	200
Valmistus omaan käyttöön	5				
Toimintakulut	- 584	- 660	- 654	- 662	- 673
Toimintakate/jäämä	- 289	- 378	- 452	- 462	- 472
Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintamenot €/asukas	39	38	44	45	45

Ympäristö

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulosalue tuottaa yhteistyösopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon (terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto) ja ympäristönsuojelun palvelut Kuusamon, Posion ja Taivalkosken kuntien alueella.

Ympäristö- tulosalue ja ympäristöjaosto toimivat lakisääteisenä viranomaisena ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja maaseutuhallinnon osa-alueilla. Tulosalue tuottaa ympäristön ja maaseudun kehittämiseen liittyviä palveluita sekä toimii maa-ainoslain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena.

Toiminnan tavoitteena on turvata eläinten hyvinvointi, turvalliset elintarvikkeet, terveellinen, turvallinen, viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö.

Ympäristöterveyden ja ympäristönsuojelun tulosityksikkö turvaa asukkaille terveelliset ja turvalliset elintarvikkeet sekä elinympäristön ja valvoo tuotteiden ja palvelujen turvallisuutta. Tulosityksikkö työskentelee myös ympäristön pilaantumisen ja siitä aiheutuneiden vahinkojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi tarkkailun, lupien ja valvonnan sekä ympäristön tilaa parantavien hankkeiden avulla. Sen lisäksi tulosalue valvoo maa-ainesten ottoa yhteistoiminta-alueella. Tulosityksikön käytössä on toimipisteet Kuusamon lisäksi Taivalkoskella ja Posiolla.

Eläinlääkinnän tulosityksikkö tuottaa yhteistoiminta-alueella eläinlääkintähuoltolain mukaiset peruspalvelut sekä suorittaa eläinlääkäreille kuuluvat virkatehtävät. Tulosityksikön käytössä on hyvin varusteltu vastaanottotila Kuusamossa sekä vastaanottotilat Taivalkoskella ja Posiolla. Tulosityksikkö huolehtii myös eläinlääkäripäivystyksestä Kuusamon, Posion ja Taivalkosken kuntien alueella.

Maaseutuhallinnon tulosityksikkö tarjoaa alkutuotantoa harjoittaville yrittäjille ja maaseudun eri toimijoille maaseutuelinkeinoviranomaisen viranomaistehtävät ja palvelut sekä tuottaa asiantuntijapalveluita maaseudun kehittämiseen liittyvissä asioissa. Tulosityksikön käytössä on toimipisteet Kuusamon lisäksi Taivalkoskella ja Posiolla.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Uuden henkilöstön perehdyttäminen ja pitovoiman vahvistaminen.

Talousarvio ja tunnusluvut

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	884	914	928	917	917
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 1 745	- 1 759	- 1 624	- 1 764	- 1 797
Toimintakate/jäämä	- 861	- 845	- 696	- 847	- 880

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	888	914	928	917	917
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 1 898	- 1 959	- 1 823	- 1 963	- 1 996
Toimintakate/jäämä	- 1 010	- 1 045	- 895	- 1 046	- 1 079

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintamenot €/asukas	126	117	123	132	135
Tarkastukset	499	500	500	500	500

Kiinteistöt

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulosalue huolehtii niistä asiakokonaisuuksista, joilla saavutetaan kaupungin omistamien rakennusten ja kiinteistöjen mahdollisimman tehokas, taloudellinen, turvallinen ja tuottava käyttö koko elinkaaren aikana.

Tulosalue toimii rakennusten omistajan edustajana. Tulosalue varmistaa omistamisen ohjauksella, isännöinnillä sekä palveluilla, että rakennukset ja tilat ovat tarkoituksenmukaiset, toimivat sekä tehokkaasti käytössä. Tulosalue vuokraa tiloja sisäisesti ja ulkoisesti.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Investointiohjelman toteuttaminen.

Yhtiöittämisselvitys ja sen toimenpiteet.

Kiinteistöstrategian toimeenpano.

Talousarvio ja tunnusluvut

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	6 362	5 943	4 188	3 886	3 886
Valmistus omaan käyttöön	833	663	603	516	516
Toimintakulut	- 8 399	- 9 579	- 7 692	- 7 789	- 7 891
Toimintakate/jäämä	- 1 204	- 2 973	- 2 901	- 3 387	- 3 490

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	19 581	19 185	17 341	17 039	17 039
Valmistus omaan käyttöön	833	663	603	516	516
Toimintakulut	- 10 403	- 11 282	- 9 660	- 9 757	- 9 859
Toimintakate/jäämä	10 012	8 566	8 285	7 799	7 696

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Huoneistoneliöt (htm2)	137 000	135 425	118 148	118 397	114 460
Valm./ostetut/laaj.rak. (htm2)	6 126	400	750	1 115	0
Poistettut rakennukset (htm2)	7 561	425	7 939	866	0
Toimintamenot €/asukas	693	745	652	659	666

Kunnallistekniikka

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulosalue huolehtii niistä asiakokonaisuuksista, joilla saavutetaan kaupungin omistaman rakennetun ympäristön (mm. maa-alueet, puistot, tiestö, reitistöt) mahdollisimman tehokas, taloudellinen, turvallinen ja tuottava käyttö koko elinkaaren aikana. Tulosalue tuottaa lisäksi viranomaispalveluja (esim. jätehuolto).

Tulosalue toimii alueiden ja infrarakenteiden omistajan edustajana ja vastaa maaomaisuuden hallinnasta sekä tuottaa kaupungin paikkatietopalvelut. Tulosalue varmistaa omistamisen ohjauksella sekä palveluilla, että ne ovat tarkoituksenmukaiset, toimivat sekä tehokkaasti käytössä. Tulosalue tuottaa mm. jätehuolto-, kunnan öljyntorjunta- sekä romuajoneuvojen viranomaispalvelut. Lisäksi yksityisteitä avustetaan päätettyjen avustusperiaatteiden mukaisesti.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Investointiohjelman toteuttaminen.

Rukan stadionalueen kehittäminen.

Kiinteistökehitys, mm. Rukan hotellihankkeen edistäminen ja kaupungin tonttien markkinoinnin tehostaminen.

Uuden teollisuusalueen ja sen energihuollon kehittäminen, jätehuollon ja kiertotalouden toiminnan uudistaminen.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönotto.

Talousarvio ja tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset (1 000€)					
Toimintatuotot	802	745	823	772	772
Valmistus omaan käyttöön	374	230	280	240	240
Toimintakulut	- 4 634	- 5 029	- 4 896	- 4 953	- 5 020
Toimintakate/jäämä	- 3 458	- 4 054	- 3 793	- 3 942	- 4 008
Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)					
Toimintatuotot	2 023	1 373	1 451	1 400	1 400
Valmistus omaan käyttöön	374	230	280	240	240
Toimintakulut	- 6 183	- 5 962	- 5 831	- 5 889	- 5 955
Toimintakate/jäämä	- 3 787	- 4 360	- 4 101	- 4 249	- 4 316

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintamenot €/asukas	412	358	394	398	402

4.6 Tulevaisuus toimiala

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulevaisuustoimiala edistää kaupunkistrategian toteuttamista, tehokasta ja toimivaa alue-, elinkeino- ja palvelurakennetta sekä työllisyydenhoitoa ja kansainvälistymistä.

Tehtävänsä toteuttamiseksi toimiala osallistuu maankäyttöpolitiikan harjoittamiseen sekä vastaa maankäytön suunnittelusta, merkittävien investointi- ja kehittämishankkeiden valmistelusta yhteistoiminnassa eri toimijoiden kanssa, maaseudun ja kylien kehittämisestä, työllisyyden hoidosta sekä kansainvälisyyteen ja maahanmuuttoon liittyvistä palveluista.

Arvio toimintaympäristön muutoksista

Organisaation ja palveluiden kehittäminen

Työllisyysalueen palveluiden järjestämismalli päivitetty.

Kotoutumiskoulutusten järjestämismalli valmis.

Vieraskielisten kotivanhempien aktivointimalli laadittu (hankkeessa).

Kaavoitusohjelman toteuttaminen ja päivittäminen

Noudatetaan MAPO:n kaavoitusohjelmaa ja tulokorttitavoitteita.

Kaavoitusohjelma päivitetään valtuustokaudelle.

Kehittämis- ja investointihankkeet

Käynnissä olevien kehittämis- ja investointihankkeiden toteuttaminen.

Vireillä olevien hankkeiden edistäminen.

Valmisteluvaiheessa olevien hankkeiden suunnitelmat valmiiksi.

Tavoitteet ja mittarit

1. Hyvinvoiva Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Kansainvälisen toiminnan kehittäminen.
Tavoitteen mittari:	Kotoutumiskoulutusten järjestämismalli valmis.
Tavoitteen mittari:	Ukraina ystävyyskuntatoiminta käynnistetty.
Tavoitteen mittari:	Vieraskielisten kotivanhempien aktivointi palveluiden piiriin.
2. Kaavoituksen kärkihankkeet	
Talousarviotavoite:	Kaavoitusohjelma päivitetty vuosille 2025 – 2029.
Tavoitteen mittari:	Kaavoitusohjelma päivitetty.
Talousarviotavoite:	Kirkonkylän osayleiskaavan OAS valmis.
Tavoitteen mittari:	Kirkonkylän osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ollut nähtävillä.
Talousarviotavoite:	Korttelin 98 asemakaavamuutos valmis, stadion asemakaavaehdotus valmis.

Tavoitteen mittari:	Rukan asemakaavan muutos korttelissa 98 hyväksytty.
Tavoitteen mittari:	Rukan asemakaavan muutos stadionin alueella: ehdotus ollut nähtävillä.
Talousarviotavoite:	Ruka; yleiskaavaehdotus valmis: VAIHE 1 Länsi-Rukan kylä ja stadion, VAIHE 2: ydinalue – molemmat ehdotusvaiheessa 2025.
Tavoitteen mittari:	Rukan ydinalueen yleiskaavaehdotus vaihe 2 ollut nähtävillä.
Tavoitteen mittari:	Rukan ydinalueen yleiskaavaehdotus vaihe 1 ollut nähtävillä.
Talousarviotavoite:	Tuulivoima kaavoitushankkeet: Nuunajärvi yleiskaavaehdotus valmis, Tölppäre, Rikinkangas ja Ukonpalo OAS valmis.
Tavoitteen mittari:	Nuunajärven tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotus ollut nähtävillä.
Tavoitteen mittari:	Tölppären tuulivoimaosayleiskaavan OAS ollut nähtävillä.
Tavoitteen mittari:	Rikinkankaan tuulivoimaosayleiskaavan OAS ollut nähtävillä.
Tavoitteen mittari:	Ukonpalon tuulivoimaosayleiskaavan OAS ollut nähtävillä.
Talousarviotavoite:	Uuttuaho kaava: OAS valmis.
Tavoitteen mittari:	Uuttuahon asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ollut nähtävillä.
3. Kiinteistökehitys ja investoinnit	
Talousarviotavoite:	Investoreiden haku ja alueen markkinointi jatkuu Stadionin osalta.
Tavoitteen mittari:	Invest-In Ruka aineisto tuotettu.
5. Kuusamon biopuisto investoinnit	
Talousarviotavoite:	Yritysten teollisuushallien rakentamista edistetty (2 kpl).
Tavoitteen mittari:	Yritysten teollisuushallien investointipäätösten tueksi tarvittavat selvitykset tehty (2 hanketta).
6. Maaseudun kehittäminen	
Talousarviotavoite:	Kylien Kuusamon hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Kylien Kuusamo hanke on toteutettu hankesuunnitelman mukaisesti.
7. Saavutettava ja vetovoimainen Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Reittihanke valmisteltu.
Tavoitteen mittari:	Hankesuunnitelma valmis.
Talousarviotavoite:	Työllisyysalueen palveluiden järjestämismalli päivitetty.
Tavoitteen mittari:	Järjestämismalli päivitetty.

Talous

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	431	653	978	1 004	1 004
Valmistus omaan käyttöön		2	2	2	2
Toimintakulut	- 2 345	- 3 266	- 5 741	- 5 791	- 5 851
Toimintakate/jäämä	- 1 913	- 2 611	- 4 761	- 4 785	- 4 845

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	438	655	978	1 004	1 004
Valmistus omaan käyttöön		2	2	2	2
Toimintakulut	- 2 529	- 3 556	- 6 202	- 6 252	- 6 311
Toimintakate/jäämä	- 2 091	- 2 900	- 5 222	- 5 246	- 5 305

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakulut asukasta kohden	156	173	321	321	321

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta noudatetaan KH päätöksen ja ohjeistuksen mukaisesti laadittua suunnitelmaa vuodelle 2025, joka vahvistetaan lautakunnan päätöksellä.

Kasvu ja kehitys

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tulosalueen toiminta perustuu verkostomaiseen työskentelytapaan. Tulosalue toimii tiiviissä yhteistoiminnassa kaupungin muiden toimialojen ja kehittämissyhtiö Naturpolis Oy:n kanssa sekä eri elinkeinohaaroja edustavien organisaatioiden kanssa. Pääpaino toiminnassa on Kuusamon kaupungin valmistelu- ja/tai toteutusvastuulla olevissa hankkeissa, mutta voi tuottaa valmisteluun liittyviä palveluita myös muiden organisaatioiden hankkeisiin, jotka palvelevat kaupungin strategisia tavoitteita.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Käynnissä olevat hankkeet (Kylien Kuusamo, Work and Stay, Ruka2030) toteutettu hankesuunnitelmien mukaisesti.

Toimialan palvelun laadun mittaaminen.

Reitistöhanke valmisteltu.

Rukan asuntohankkeen jatkokäsittelyssä tarvittavien selvitysten tekeminen.

Talousarvio ja tunnusluvut

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1		111	114	114
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 386	- 572	- 613	- 622	- 632
Toimintakate/jäämä	- 385	- 572	- 503	- 508	- 518
Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1		111	114	114
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 434	- 639	- 682	- 690	- 701
Toimintakate/jäämä	- 433	- 639	- 572	- 576	- 587
Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Valmistuneet hankesuunnitelmat ja rahoitushakemukset	5	5	3	5	5

Alueiden kehitys

Palvelusuunnitelman kuvaus

Maankäyttöpolitiikan avulla suunnitellaan (kaavoitus) kaupungin eri toimintojen mukaiset maankäyttöratkaisut perustuen ajantasaiseen paikkatietoon.

Maankäyttö vastaa yleis- ja asemakaavoituksesta, muun maankäytön yksityiskohtaisen suunnittelun ohjauksesta ja poikkeuslupien käsittelystä.

Kylien kehittämisen ohjaus on maankäytön tehtäväkenttää. Tavoitteena on tukea maapoliittisen ohjelman mukaista kylien kehittämistyötä.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Kaavoitusohjelman päivitys.

Uusien tuulivoimaosayleiskaavojen ohjaaminen (Tölppäre, Rikinkangas, Ukonpalo).

Uusia yleiskaavahankkeita: Kirkonkylän osayleiskaava, Juuman rantayleiskaava.

Uusia asemakaavahankkeita: Uttuaho.

Tuulivoimakompensaation pilottialueen valmistelutyöryhmän tukeminen.

Talousarvio ja tunnusluvut

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	49	148	138	139	139
Valmistus omaan käyttöön		2	2	2	2
Toimintakulut	- 588	- 964	- 799	- 810	- 823
Toimintakate/jäämä	- 539	- 814	- 660	- 670	- 682
Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	54	148	138	139	139
Valmistus omaan käyttöön		2	2	2	2
Toimintakulut	- 678	- 1 068	- 871	- 882	- 895
Toimintakate/jäämä	- 624	- 918	- 732	- 742	- 754
Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Hyväksytyt kaavat, kpl		6	8	8	8

Työllisyys ja kansainvälisyys

Palvelusuunnitelman kuvaus

Työllisyys ja kansainvälisyys -tulosalue vastaa työllisyydenhoidon lakisääteisen henkilöasiakaspalvelun, työperäisen maahanmuuton, asettautumisen sekä kotouttamiseen liittyvien ohjaus- ja neuvontapalveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta.

Palveluiden järjestäminen perustuu työllisyysaluesopimukseen, monituottajamalliin ja laajaan osallistamiseen sekä yhteistyöhön eri tasoilla (kaupunki, seutukunta, maakunta).

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden toiminnalliset muutokset

Keskeisinä toimenpiteinä vuodelle 2025 on työllisyyspalveluiden organisaatio- ja toimintamallin päivittäminen työllisyysaluesopimuksen mukaisesti.

Work & Stay -työllisyys Hankkeen toteuttaminen.

Asettautumispalveluiden toiminnan kehittäminen.

Talousarvio ja tunnusluvut

Ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	381	505	730	752	752
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 1 371	- 1 730	- 4 329	- 4 359	- 4 396
Toimintakate/jäämä	- 990	- 1 225	- 3 599	- 3 608	- 3 644

Sisäiset ja ulkoiset (1 000€)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	383	507	730	752	752
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	- 1 418	- 1 849	- 4 649	- 4 679	- 4 716
Toimintakate/jäämä	- 1 034	- 1 342	- 3 919	- 3 927	- 3 964

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Nuorten Ohjaamon asiakas-kontaktit	839	300	800	800	800
Palveluiden piirissä olevat maahanmuuttajat	214	150	150	150	150
Kunnan osuus työttömyysturvasta, euroa			1 350 000	1 300 000	1 300 000

4.7 Laskennallisesti eriytetyt yksiköt

Maankäyttösopimukset

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Liikevaihto	468 160	950 000	1 156 500
Materiaalit ja palvelut			
Palvelujen ostot	-69 541	-88 700	-90 900
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot			
Henkilösivukulut			
Eläkekulut			
Muut henkilösivukulut			
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-281 764	-266 600	-258 700
Liiketoiminnan muut kulut	-5		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	116 850	594 700	806 900
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	116 850	594 700	806 900
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	116 850	594 700	806 900
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	116 850	594 700	806 900

Rahoituslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tulorahoitus			
Liikeylijäämä (-alijäämä)	116 850	594 700	806 900
Poistot ja arvonalentumiset	281 764	266 600	258 700
Investoinnit			
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-501 059	-900 000	-1 100 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Käyttöomaisuuden myyntitulot			
Investointitulot	116 459		
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	14 014	-38 700	-34 400

Rahoitustoiminta

Muut maksuvalmiuden muutokset			
Pitkäaikaisten saamisten muutokset	-71 633	6 867	141 649
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	-977780		
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	774 508	-900 000	-1 206 070
Rahoitustoiminnan netto	-274 905	-893 134	-1 064 421
Vaikutus kassavaroihin	-260 891	-931 834	-1 098 821
Laskennalliset rahavarat 31.12.	2 574 134	1 043 231	1 245 939
Laskennalliset rahavarat 1.1.	2 835 025	1 975 064	2 344 760
	-260 891	-931 834	-1 098 821

Tase

Maankäyttösopimusyksikkö

VASTAAVAA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	2 793 099	1 815 319	2 793 099
Rakennukset	267 811	264 074	252 907
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 836 153	3 664 657	3 446 679
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	83 316	500 000	500 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Muu vaihto-omaisuus	54 852	54 852	54 852
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	398 400	224 900	256 750
Lyhyt aikaiset saamiset			
Muut saamiset			
	6 433 631	6 523 803	7 304 287
Laskennalliset rahavarat	2 574 134	1 043 231	1 245 939
	<u>9 007 765</u>	<u>7 567 033</u>	<u>8 550 226</u>
VASTATTAVAA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
OMA PÄÄOMA			
Jäännöspääoma	147 488	147 488	147 488
Edellisten vuosien ylijäämä (alijäämä)	4 500 644	5 198 743	4 559 125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	116 850	594 700	806 900
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Saadut ennakot	4 242 783	1 626 102	3 036 713
	<u>9 007 765</u>	<u>7 567 033</u>	<u>8 550 226</u>

Rukan pysäköintilaitos

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Liikevaihto			
Ulkoiset myyntitulot	680 282	738 200	770 000
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-65 699	-83 300	-77 300
Palvelujen ostot			
Muiden palvelujen ostot	-143 181	-208 700	-161 100
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-9 873	-14 100	-14 100
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 566	-2 400	-2 500
Muut henkilösivukulut	-383	-600	-400
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-176 963	-177 000	-177 200
Muut liiketoiminnan kulut	-202	-300	-300
Liikelyijäämä (-alijäämä)	282 415	251 800	337 100
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkokulut			
Muut rahoituskulut			
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	282 415	251 800	337 100
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	282 415	251 800	337 100
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	282 415	251 800	337 100
Rahoituslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tulorahoitus			
Liikelyijäämä (-alijäämä)	282 415	251 800	337 100
Poistot ja arvonalentumiset	176 963	177 000	177 200
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut tulorahoituksen korjauserät, sisäinen korko			
Investoinnit			
Käyttöomaisuusinvestoinnit			
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	459 377	428 800	514 300
Rahoitustoiminta			
Lainankannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Lyhytaikaisten saamisten muutokset			
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	270		-974
Rahoitustoiminnan netto	270		-974
Rahavarojen muutos	459 647	428 800	513 326

Vaikutus kunnan kassavaroihin tilikaudella	459 647	428 800	513 326
Vaikutus kunnan kassavaroihin edell.tilinpäätös	2 799 703	3 286 123	3 771 354
Vaikutus kunnan kassavaroihin yhteensä	3 259 350	3 714 923	4 284 680

Tase

VASTAAVAA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	175 000	175 000	175 000
Rakennukset	4 929 831	4 752 793	4 592 232
Osakkeet ja osuudet	556	556	556
Muut saamiset	50 846	50 846	50 846
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset			
Pysäköintilaitoksen kassatili	700	700	700
	<u>5 156 933</u>	<u>4 979 895</u>	<u>4 819 334</u>

VASTATTAVAA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
OMA PÄÄOMA			
Jäännöspääoma	-608 258	-1 063 193	-1 634 561
Arvonkorotusrahasto	175 000	175 000	175 000
Edellisten vuosien ylijäämä (alijäämä)	5 304 458	5 616 288	5 939 452
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	282 415	251 800	337 100
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			
Lainat julkisyhteisöiltä			
Sisäinen laina kaupungilta/rahoitusosuus			
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			
Ostovelat			
Muut velat	3 318		2343
Siirtovelat			
	<u>5 156 933</u>	<u>4 979 895</u>	<u>4 819 334</u>

Kuusamon jäteasema

Tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Liikevaihto	1 752 263	1 655 100	1 595 200
Valmistus omaan käyttöön	48 893	20 000	50 000
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-59 289	-39 200	-31 200
Palvelujen ostot	-1 332 066	-1 422 100	-1 327 000
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-166 588	-175 000	-156 000
Henkilöstökorvaukset		-2 800	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-52 344	-52 000	-50 400
Muut henkilösivukulut	-4 196	-6 800	-4 400
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-49 329	-49 000	-45 100
Liiketoiminnan muut kulut	-103 396	-117 500	-47 500
Liikelylijäämä (-alijäämä)	33 947	-189 300	-16 400
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoituskulut	-15 134		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	18 814	-189 300	-16 400
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	18 814	-189 300	-16 400
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 814	-189 300	-16 400

Rahoituslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tulorahoitus			
Liikelylijäämä (-alijäämä)	33 947	-189 300	-16 400
Poistot ja arvonalentumiset	49 329	49 000	45 100
Rahoitustuotot ja -kulut	-15 134	0	0
Muut tulorahoituksen korjaukset	25 000	25 000	25 000

Investoinnit			
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0	0	0
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	93 142	-115 300	53 700

Rahoitustoiminta			
Pitkäaikaisten saamisten muutokset		0	0
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	-9 896	0	0
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	6 072	0	0
Rahoitustoiminnan netto	-3 824	0	0

Vaikutus kunnan kassavaroihin	89 318	-115 300	53 700
Vaikutus kunnan kassavaroihin tilikauden alussa	472 529	690 795	672 953
Vaikutus kunnan kassavaroihin tilikaudella	89 318	-115 300	53 700
Vaikutus kunnan kassavaroihin yhteensä	561 847	575 495	726 653

Tase

	TP 2023	TA 2024	TA 2025
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	95 951	95 951	95 951
Rakennukset	65 645	50 645	53 545
Kiinteät rakenteet ja laitteet	384 878	329 878	315 837
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset			
Muut saamiset	10 373		
Kaatopaikan kassatili	479	1 000	1 000
	<u>557 326</u>	<u>477 475</u>	<u>466 333</u>
VASTATTAVAA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
OMA PÄÄOMA			
Jäännöspääoma	-561 848	-608 850	-720 759
Ed.tilik.ylijäämä (alijäämä)	419 046	570 625	472 492
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 814	-189 300	-16 400
PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut pakolliset varaukset	657 000	682 000	707 000
VIERAS PÄÄOMA			
Ostovelat			
Muut velat			
Siirtovelat	24 314	23 000	24 000
	<u>557 326</u>	<u>477 475</u>	<u>466 333</u>

5 Investointiosa

INVESTOINNIT (1 000 EUROA)

	TA+TS	TA2025	TS2026	TS2027	Kustannusarvio
1. IRTAIMISTOHANKINNAT					
Menot	- 2 500	- 580	- 960	- 960	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 500	- 580	- 960	- 960	0
Irtaimisto, keskushallinto					
Menot	- 150	- 30	- 60	- 60	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 150	- 30	- 60	- 60	0
Irtaimisto, sivistystoimi					
Menot	- 750	- 150	- 300	- 300	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 750	- 150	- 300	- 300	0
Kalusto- ja laitehankintoja, mm. koulujen mobiililaitteet ja kalusteet.					
Irtaimisto, yhdyskuntatekniikka					
Menot	- 1 600	- 400	- 600	- 600	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 1 600	- 400	- 600	- 600	0
Kalusto-, kone- ja laitehankinnat sekä digitaalisten palvelujen kehittäminen.					

	TA+TS	TA2025	TS2026	TS2027	Kustannusarvio
2. PERUSTEHTÄVIIN LIITTYVÄT INVESTOINNIT					
Menot	- 22 950	- 6 600	- 7 100	- 9 250	- 5 700
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 22 950	- 6 600	- 7 100	- 9 250	- 5 700
2.1 PERUSKORJAUS					
Menot	- 18 050	- 3 700	- 5 100	- 9 250	- 800
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 18 050	- 3 700	- 5 100	- 9 250	- 800
Kaupungintalon peruskorjaus					
Menot	- 2 500	- 1 000	- 1 400	- 100	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 500	- 1 000	- 1 400	- 100	0
2025 Kellarikerroksen peruskorjaus. 2026 Ilmanvaihtojärjestelmän saneeraus.					

Sisäharjoittelutilan rakentam.					
Menot	- 500	- 100	- 200	- 200	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 500	- 100	- 200	- 200	0
Sisäharjoittelutilan tarve- ja hankeselvitys (alppikoulu ja nuoriso) ja suunnittelu.					
Toisen asteen kampusalueen kehittäminen					
Menot	- 4 700	- 300	- 400	- 4 000	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 4 700	- 300	- 400	- 4 000	0
Opetustilojen ja asuntolan tarveselvitys ja hankesuunnittelu 2024-2025.					
Kirkkokedon koulun muutostyöt					
Menot	- 250	0	- 100	- 150	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 250	0	- 100	- 150	0
Kouluverkkosuunnitelman mukaisesti. Tarveselvitys ja hankesuunnittelu 2024-2025. Suunnitelmien laatiminen 2026-2027.					
Rukan koulun ja varhaiskasvatuksen tilat					
Menot	- 3 500	- 200	- 300	- 3 000	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 3 500	- 200	- 300	- 3 000	0
Kouluverkkosuunnitelman mukaisesti. Tarveselvitys ja hankesuunnittelu 2024-2025.					
Tolpanniemen koulun laajennus ja muutos					
Menot	- 200	0	- 100	- 100	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 200	0	- 100	- 100	0
Kouluverkkosuunnitelman mukaisesti. Tarveselvitys ja hankesuunnittelu 2024-2025.					
Naturpolis 1 saneeraus					
Menot	- 50	- 50	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 50	- 50	0	0	0
Piha-alueiden viimeistelytyöt.					
Torangin koulun koulu- ja keitt.til. san					
Menot	- 800	0	- 400	- 400	- 800
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 800	0	- 400	- 400	- 800
Auditorian, ruokasalin ja keittiön saneeraus. Suunnitelmien laatiminen 2024-2025. Keittiön saneeraus 2026 ja auditorian muutokset 2027.					

Vesikattojen peruskorjaukset					
Menot	- 850	- 250	- 300	- 300	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 850	- 250	- 300	- 300	0
Kattojen peruskorjaukset tehdyn suunnitelman mukaan.					
Kaupungin varikon peruskorjaukset					
Menot	- 1 900	- 800	- 1 000	- 100	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 1 900	- 800	- 1 000	- 100	0
Tarveselvitys ja hankesuunnittelu 2024.					
Kiinteistöjen peruskorjaukset ja takuuaj työt					
Menot	- 2 800	- 1 000	- 900	- 900	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 800	- 1 000	- 900	- 900	0
Tilahankkeiden mto mukaisesti yhdyskuntatekniikan lautakunta päättää vuosittain toteutettavat kohteet toimialajohtajien kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella. Pienet korjaus/muutostarpeet, lakimuutosten aiheuttamat korjaus/muutostarpeet (esim. laatuspisteet, jätelaki). Turvajärjestelmät, varautuminen, valmiussuunnitelmat, pienet vesikattokorjaukset, sisäverkkomuutokset, lukitukset. Inhouseyhtiöiden ja HVA-rakennusten pk.					
2.2 UUDISRAKENTAMINEN					
Menot	- 4 900	- 2 900	- 2 000	0	- 4 900
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 4 900	- 2 900	- 2 000	0	- 4 900
Nissinvaaran koulun rakentaminen					
Menot	- 4 900	- 2 900	- 2 000	0	- 4 900
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 4 900	- 2 900	- 2 000	0	- 4 900
Suunnitelmien laadinta 2023-2024.					

	TA+TS	TA2025	TS2026	TS2027	Kustannusarvio
3. KULTTUURIIN JA VAPAA-AIK. LIITTYVÄT INVESTOINNIT					
Menot	- 2 250	- 250	- 1 300	- 700	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 250	- 250	- 1 300	- 700	0
Kuusamotalon kunnostustyöt					
Menot	- 2 000	- 200	- 1 200	- 600	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 000	- 200	- 1 200	- 600	0
Peruskorjaus- ja kunnostustyöt, suunnittelu 2024. Vuonna 2026 laajempi peruskorjaustyö.					
Museoalueen peruskorjaus					
Menot	- 250	- 50	- 100	- 100	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 250	- 50	- 100	- 100	0
Suunnitelmien laatiminen 2024-2025.					

	TA+TS	TA2025	TS2026	TS2027	Kustannusarvio
4. ELINVOIMAINVESTOINNIT					
Menot	- 22 700	- 8 600	- 2 800	- 11 300	0
Tulot	900	0	0	900	0
Netto	- 21 800	- 8 600	- 2 800	- 10 400	0
4.1 MAANKÄYTTÖSOPIMUSVAAROJEN KÄYTTÖ					
Menot	- 3 300	- 1 100	- 1 100	- 1 100	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 3 300	- 1 100	- 1 100	- 1 100	0
Keskustan kaupunkiympäristön kehittäm.					
Menot	- 800	- 400	- 200	- 200	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 800	- 400	- 200	- 200	0
Mm. Pappilan peltojen infrasuunnittelu ja toteutus, Torankijärven ranta-alue, Tatanki-Koukkulampi.					

Rukan kaupunkiympäristön kehittäminen					
Menot	- 2 500	- 700	- 900	- 900	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 500	- 700	- 900	- 900	0
Maankäyttö sopimusten mukaiset toteuttamiset. Rukan korttelien 88 ja 98 kehittäminen. Kaltiolammen alueen suunnittelu.					
4.2 OMAISUUDEN HANKINTA					
Menot	- 19 400	- 7 500	- 1 700	- 10 200	0
Tulot	900	0	0	900	0
Netto	- 18 500	- 7 500	- 1 700	- 9 300	0
Omaisuu den hankinta					
Menot	- 2 400	- 800	- 800	- 800	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 400	- 800	- 800	- 800	0
Mm. maanhankinta mapon mukaisesti.					
Kiinteistöjen kehittäminen					
Menot	- 2 800	- 2 000	- 400	- 400	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 800	- 2 000	- 400	- 400	0
Kiinteistöjen kehittäminen; tiestö, rakennusten purkaminen. Jätteiden käsittelyn ja kierrätyksen ratkaisut.					
Urheiluvalmennuskeskuksen toteuttaminen					
Menot	- 9 900	- 400	- 500	- 9 000	0
Tulot	900	0	0	900	0
Netto	- 9 000	- 400	- 500	- 8 100	0
Oivangin nuoriso- ja perhemaj.rakent					
Menot	- 1 700	- 1 700	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 1 700	- 1 700	0	0	0
Vuokrataloyhtiön pääomitus					
Menot	- 2 600	- 2 600	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 600	- 2 600	0	0	0
Vuokrataloyhtiön pääomitus (Rukan asuntohanke).					

	TA+TS	TA2025	TS2026	TS2027	Kustannusarvio
5. MUUT INVESTOINNIT					
Menot	- 11 450	- 3 350	- 4 050	- 4 050	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 11 450	- 3 350	- 4 050	- 4 050	0
5.1 PERUSINFRASTRUKTUURI					
Menot	- 11 350	- 3 250	- 4 050	- 4 050	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 11 350	- 3 250	- 4 050	- 4 050	0
Viherrakentaminen					
Menot	- 150	- 50	- 50	- 50	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 150	- 50	- 50	- 50	0
Yksityistiet					
Menot	- 900	- 300	- 300	- 300	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 900	- 300	- 300	- 300	0
Yksityisteiden peruskorjausten avustaminen yksityisteiden avustusehtojen mukaisesti. Valtionavustukset maksetaan suoraan tiekunnalle.					
Liikenneväylät ja -alueet sekä yht hankk					
Menot	- 2 300	- 700	- 800	- 800	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 300	- 700	- 800	- 800	0
Kaavateiden rakentamista ja peruskorjausta sekä yl.alueiden, tievalaistuksen, kohdeviitoituksen ym. rakentamista. Kaupungintalon P-alueen saneeraus.					
Rukan stadionalueen kehittäminen					
Menot	- 3 200	- 200	- 1 500	- 1 500	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 3 200	- 200	- 1 500	- 1 500	0
Master Plan, kehittämissuunnitelmat, alamäen suunnitelma.					
Kevyen liik yhteys Kormasentie-Raja					
Menot	- 400	- 400	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 400	- 400	0	0	0

Reitistöt ja ulkoliikuntapaikat					
Menot	- 2 400	- 800	- 800	- 800	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 2 400	- 800	- 800	- 800	0
Reitistöjen ja ulkoliikuntapaikojen kunnostaminen, reittihankkeet, Rukan urheilualueet. Reitistöjen kehittämissuunnitelman toteuttaminen, reitistöjen virallistaminen, mk-reittien kunnostaminen.					
Kevyen liikenteen väylähankkeet					
Menot	- 800	- 400	- 200	- 200	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 800	- 400	- 200	- 200	0
Yhteistyöhankkeet ELY:n kanssa. Esim. Kitkantie-Nissinvaara ja Vt5 väli Toranki-Ronkaisenniementie.					
Uuden teollisuusalueen toteuttaminen					
Menot	- 1 200	- 400	- 400	- 400	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 1 200	- 400	- 400	- 400	0
Tiestö- ja terminaali hankkeet.					
5.2 MUUT HANKKEET					
Menot	- 100	- 100	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 100	- 100	0	0	0
Slope-rinne					
Menot	- 100	- 100	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	- 100	- 100	0	0	0
Yhteishanke Rukakeskuksen kanssa, avustus OKM.					

	TA+TS	TA2025	TS2026	TS2027	Kustannusarvio
6. KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI					
Menot	0	0	0	0	0
Tulot	60	20	20	20	0
Netto	60	20	20	20	0
Käyttöomaisuuden myynti					
Menot	0	0	0	0	0
Tulot	60	20	20	20	0
Netto	60	20	20	20	0

	TA+TS	TA2025	TS2026	TS2027	Kustan- nusa- rio
INVESTOINNIT 2025					
Menot	- 61 850	- 19 380	- 16 210	- 26 260	- 5 700
Tulot	960	20	20	920	0
Netto	- 60 890	- 19 360	- 16 190	- 25 340	- 5 700

6 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma ulkoiset

(1 000€)	TP 2023	TA 2024 muut	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	15 442	15 851	13 955	13 600	13 600
Myyntituotot	4 341	3 854	3 817	3 800	3 800
Maksutuotot	1 974	2 536	2 715	2 700	2 700
Tuet ja avustukset	1 933	1 993	1 942	2 000	2 000
Vuokratuotot	6 776	6 694	4 978	4 590	4 590
Muut toimintatuotot	418	774	504	510	510
Valmistus omaan käyttöön	1 260	915	935	800	800
Toimintakulut	- 59 072	- 63 344	- 61 898	- 62 809	- 63 737
Henkilöstökulut	- 31 797	- 33 487	- 33 050	- 33 711	- 34 385
Palvelujen ostot	- 19 365	- 21 080	- 20 219	- 20 421	- 20 625
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 290	- 5 291	- 3 910	- 3 949	- 3 989
Avustukset	- 2 474	- 2 493	- 3 825	- 3 825	- 3 825
Vuokramenot	- 839	- 840	- 811	- 819	- 828
Muut toimintakulut	- 308	- 154	- 83	- 84	- 85
Toimintakate/jäämä	- 42 370	- 46 578	- 47 008	- 48 409	- 49 337
Verotulot	33 948	34 713	38 665	40 790	41 372
Valtionosuudet	17 208	15 006	15 228	15 300	15 300
Rahoitustuotot ja -ku- lut	- 358	- 300	- 935	- 985	- 1 035
Korkotuotot	51	10	115	65	65
Muut rahoitustuotot	496	595	650	702	702
Korkokulut	- 1 161	- 700	- 1 500	- 1 550	- 1 600
Muut rahoituskulut	256	- 205	- 200	- 202	- 202
Vuosikate	8 428	2 841	5 950	6 696	6 300
Poistot ja arvonalen- tumiset	- 6 798	- 5 700	- 6 500	- 6 600	- 6 700
Suunnitelman mukai- set poistot	- 6 653	- 5 700	- 6 500	- 6 600	- 6 700
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	- 145				
Tilikauden tulos	1 630	- 2 859	- 550	96	- 400
Rahastojen lisäys/vä- hennys	902	1 100	1 100	800	800
Tilikauden yli/ali- jäämä	2 532	- 1 759	550	896	400

Tuloslaskelma ulkoiset ja sisäiset erät

(1 000€)	TP 2023	TA 2024 muut	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	32 656	32 908	30 824	30 469	30 469
Myyntituotot	8 623	7 606	7 469	7 452	7 452
Maksutuotot	1 974	2 621	2 799	2 785	2 785
Tuet ja avustukset	1 933	1 993	1 942	2 000	2 000
Vuokratuotot	19 708	19 914	18 110	17 722	17 722
Muut toimintatuotot	418	774	504	510	510
Valmistus omaan käyttöön	1 260	915	935	800	800
Toimintakulut	- 76 286	- 80 401	- 78 767	- 79 678	- 80 606
Henkilöstökulut	- 31 797	- 33 487	- 33 050	- 33 711	- 34 385
Palvelujen ostot	- 23 641	- 24 917	- 23 955	- 24 158	- 24 362
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 292	- 5 291	- 3 910	- 3 949	- 3 989
Avustukset	- 2 477	- 2 493	- 3 825	- 3 825	- 3 825
Vuokramenot	- 13 771	- 14 060	- 13 943	- 13 951	- 13 960
Muut toimintakulut	- 308	- 154	- 83	- 84	- 85
Toimintakate/jäämä	- 42 370	- 46 578	- 47 008	- 48 409	- 49 337
Verotulot	33 948	34 713	38 665	40 790	41 372
Valtionosuudet	17 208	15 006	15 228	15 300	15 300
Rahoitustuotot ja -ku- lut	- 358	- 300	- 935	- 985	- 1 035
Korkotuotot	51	10	115	65	65
Muut rahoitustuotot	496	595	650	702	702
Korkokulut	- 1 161	- 700	- 1 500	- 1 550	- 1 600
Muut rahoituskulut	256	- 205	- 200	- 202	- 202
Vuosikate	8 428	2 841	5 950	6 696	6 300
Poistot ja arvonalen- tumiset	- 6 798	- 5 700	- 6 500	- 6 600	- 6 700
Suunnitelman mukai- set poistot	- 6 653	- 5 700	- 6 500	- 6 600	- 6 700
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	- 145				
Tilikauden tulos	1 630	- 2 859	- 550	96	- 400
Rahastojen lisäys/vä- hennys	902	1 100	1 100	800	800
Tilikauden yli/ali- jäämä	2 532	- 1 759	550	896	400

7 Rahoitusosa

Ulkoiset erät					
1 000 eur	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta		muut			
Vuosikate	8 428	2 841	5 950	6 696	6 300
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-237	-692	-447	-458	-458
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-23 132	-29 993	-19 380	-16 210	-26 260
Rahoitusosuudet investointeihin	1 983	3 870			900
Pysyvien vast. hyödykk. luovutusvoitot	251	712	20	20	20
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 707	-23 262	-13 857	-9 952	-19 498
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-2 450	-4 450	-2 000	-4000	-2000
Antolainasaamisten vähennykset	335	656	1 137	790	849
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	26 233	27 000	27 000	37 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 470	-10 468	-11 512	-13 660	-16 207
Lyhytaikaisten lainojen muutokset					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 015	20	20	20	20
Rahoituksen rahavirta	15 400	11 991	14 645	10 150	19 662
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 693	-11 271	788	198	164
		TPE			
	TP 2023	2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lainakanta 31.12.	64 890	69 412	84 850	98 090	118 783
Lainat 31.12. euroa/asukas	4 321	4 690	5 733	6 628	8 026
Toiminnan ja investointien rahavirran					
kertymä 5 vuodelta, €	-37 478	-49 091	-60 428	-63 078	-70 465
Investointien tulorahoitus %	40	26	31	41	25
Laskennallinen lainanhoitokate	1	1	1	1	0
Kassan riittävyys, pv	76	13	82	81	73

8 Kaupungin konserniyhtiöiden toiminta ja talous

Tytäryhtiöt

8.1 Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokralat

Toiminta-ajatus

Yhtiön tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja kuntalaisten vuokra-asuntotarpeen tyydyttämiseksi huomioiden taloudelliset ja toiminnalliset vaatimukset.

Yhtiön vuokra-asuntojen uudistaminen on aloitettu ja uusia kohteita on valmistunut Kuusamon keskustaan sekä Rukalle. Uudistaminen tehdään asteittain, osana uudistoteutusta huonokuntoisesta asuntokannasta hankkiudutaan eroon. Olemassa olevan asuntokannan korjauksia jatketaan korjaussuunnitelman mukaisesti.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden painopistealueet

Tarkastelujaksolla tullaan tekemään suunnitelman mukaiset peruskorjaukset. Peruskorjauksen pääpainopiste on putki- ja kattoremonteissa. Suurempien urakoiden lisäksi panostetaan pieniin huoneistoremontteihin sekä kohteiden piha-alueiden viihtyvyyteen. Uudisrakentamisen tarvetta kartoitetaan.

Talousarviotavoitteet ja tunnusluvut

3. Kiinteistökehitys ja investoinnit	
Talousarviotavoite:	Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokralat jatkaa asuntojen peruskunnostusta ja huomioi vuokrissaan korjausrahatot.
Tavoitteen mittari:	Tavoite kerätä varautumista 1,5 % liikevaihdosta.

Talous ja tunnusluvut

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	6 298	7 164	6 400	6 600	6 850
Liikevoitto	405	2 734	150	200	350
Tilikauden voitto/tappio	103	473	120	100	100
Taseen loppusumma	37 627	46 461	39 427	41 427	41 427
Omavaraisuusaste %	16,08	26	26	28	28
Lainakanta	25 571	29 517	30 421	32 521	34 121
Investoinnit	3 801	7 450	1 500	4 000	1 500

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstön lkm	11	11	17	17	17
Henkilöstökulut eur/henkilö	62	59	60	61	60
Käyttöaste, eur	95	96	92	92	93
Vaihtuvuus	22	24	23	22	22
Saamiset/liikevaihto	2	3	4	3	3

8.2 KSAK Oy

Toiminta-ajatus

Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvalla KSAK Oy/Koillis-Suomen Aikuiskoulutus auttaa asiakastaan nostamaan osaamistasoaan ja kasvattamaan kilpailukykyään ammatillisen koulutuksen, oppisopimuksen keinoin. valmennuspalvelujen ja kehittämistoiminnan keinoin edistetään asiakkaan urapolkuja ja alueen elinvoimaa.

Yhtiö myy asiantuntija-, kalusto- ja kiinteistöresurssejaan tehokkaasti ja kannattavasti.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden painopistealueet

KSAK Oy:n TA 2025 perusteet

Yhtiön liiketoimintaan vaikuttavat yleinen talouden kehitys, koulutustoimintaan suuntautuvien leikkausten kokonaismäärä ja vuoden alusta käynnistyvien työllisyysalueiden vaikutus palveluiden myyntiin Pohjois-Suomen alueella.

KSAK Oy/Koillis-Suomen Aikuiskoulutus on viime vuosina saanut järjestämislupansa koulutustehtävän toteuttamiseen valtionosuuksia n. 800 000 euroa/vuosi. Tällä summalla yhtiö on kyennyt kouluttamaan alueen yritysten henkilökuntaa, parantamalla heidän toimintaedellytyksiä työssään ja tällä tavoin edistämään myös yritysten kilpailukykyä. Ensi vuoden osalta saamme tietää ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoituksen leikkauksien määrän vasta joulukuussa.

Oppilaiden etäopetus ja henkilöstön etätö ovat toimineet hyvin ja etätöskentely on osittain korvaamassa perinteisen lähityöskentelyn.

Yhtiö jatkaa toimialansa mukaista aikuis- ja työvoimakoulutusta sekä Luontoakatemian toimintaa ja yritysten kehitystä tukevaa hanketyötä.

Talouden kehittyminen

Suomen hallituksen koulutussektorille suuntaamien leikkausten kokonaismäärää ja niiden vaikutusta yhtiön toimintaan on erittäin vaikea ennustaa myös globaalit epävarmuustekijät voivat vaikuttaa yhtiön toimintaan tavalla, jota on mahdoton ennakoita.

Toiminnan painopistealueet

Yhtiöllä on entistä tärkeämpi rooli työvoimakouluttajana ja erilaisten valmennuspalveluiden tuottajana, kun työvoimapolkujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille. Pääpainopiste lähiajan toiminnassa on hakea Luontoakatemian kehittämiseen rahoitusta ja vahvistaa sen toimintaa yritysryhmissä verkostoa laajentamalla. Vuoden 2025 aikana selvitetään, miten alueella toimivien ”omien” oppilaitosten toimintakykyä ja yhteistoimintaa voidaan kehittää

ja taloudellista toimintakykyä parantaa, jotta ne ja niiden palvelut säilyvät paikkakunnalla myös tulevaisuudessa.

Luontoakatemia

Tällä hetkellä Luontoakatemia on luontoon ja luonnossa tapahtuviin toimintoihin liittyvien toimijoiden verkosto, jotka tuottavat koulutus- ja matkailupalveluita. Alkuvaiheessa toiminta tapahtuu kuusamolaisten toimijoiden kautta enimmäkseen Koillismaalla, mutta alusta alkaen toimintaa laajennetaan myös muualle Suomeen. Luontoakatemia sisältyy myös Kuusamon kaupunkistrategiaan.

Pitkän tähtäimen tavoitteena on luoda alueelle kansainvälinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiokeskus, joka yritysyhteistyön kautta luo alueelle luontoperäisiä ammatteja kestävän kehityksen periaatteita noudattaen.

Tarkoituksena on saada tuhansia uusia luontoon liittyviä työpaikkoja ja oppilaitosyhteistyön kautta kouluttaa tekijät ammatteihin. Uusiutuvien luonnonvarojen keräämisen, hyvinvointipalvelujen kehittämisen ja virtuaalisten matkailupalvelujen rakentamisen myötä saadaan suomeen kymmenittäin uusia ammatteja. Esim. talvella sesonkityöntekijänä matkailupalveluissa ja kesällä uusiutuvien luonnonvarojen kerääjänä toimiminen. Mahdollistavat sesonkityöntekijöille ympärivuotisen tulonlähteen ja edesauttavat heidän pysyvämpää sijoittumista paikkakunnalle.

Ammatillisen koulutuksen tutkinto- ja rahoitusjärjestelmä eivät nykyisin mahdollista uusien ammattien kehittämistä, vaikka tarvetta niille on. Työnantajat eivät vaadi tekijöiltään tutkintoa vaan työhön liittyvää osaamista. Tämän vuoksi ajatuksena on, että Luontoakatemiasa rakennetaan tuleville työntekijöille opetusohjelma yrityksen toiveiden mukaan ja annetaan sertifikaatti niille, jotka toteutetun koulutussisällön jälkeen osaavat työnsä tehdä.

Tähän sisältyy tällä hetkellä rahoituksellinen haaste, koska Luontoakatemian toiminnan ja koulutusten kehittämiseen ei ole suoraa rahoituskanavaa. Toistaiseksi hanketta on edistetty KSAK Oy:n tulorahoituksella, panostus on ollut suuruusluokaltaan 10 000-25 000 euroa/vuosi. Yhtiö edelleen kartoittaa ja hakee rahoituskanavia hankkeen edistämiseksi, koska pelkästään suunnittelu- ja käynnistämisvaiheen rahoitustarve on satoja tuhansia euroja.

Talousarviotavoitteet ja tunnusluvut

1. Hyvinvoiva Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Hyvinvointihanke.
Tavoitteen mittari:	Osallisuutta ja hyvinvointia edistävä hanke käynnissä
4. Kuusamo kampus ja luontoakatemia	
Talousarviotavoite:	Luontoakatemian toiminta käynnissä. Luontoakatemia opinnot; vapaa sivistystyö, toinen aste, yliopisto, ammattikorkeakoulu.
Tavoitteen mittari:	Luontoakatemiaan liittyviä koulutuksia on tarjolla
Tavoitteen mittari:	Luontoakatemiaan liittyvää hanketoimintaa on käynnissä
Talousarviotavoite:	Toisen asteen koulutuksen ja nuorten palvelujen sekä vapaan sivistystyön yhteistyörakenne on valmis.
Tavoitteen mittari:	Yhteistyörakenteeseen liittyvä suunnitelma on valmis

Talous ja tunnusluvut

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	1550	1520	1300	1400	1500
Liikevoitto	-102	-170	-220	-100	-50
Tilikauden voitto/tappio	-105	-150	-190	-80	-20
Taseen loppusumma	3180	3030	2900	2800	2800
Lainakanta	96	81	66	51	36
Investoinnit					
Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Omaparaisuusaste %	90	89	85	82	82
Quick ratio	4	4	4	4	4
Henkilöstön lkm	23	25	25	25	25

8.3 Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy

Toiminta-ajatus

Naturpolis Oy:n perustehtävänä on varmistaa, että alueen yritykset, luonto ja ihmiset voivat hyvin ja menestyvät tulevaisuudessakin. Naturpolis johtaa alueen liiketoimintaekosysteemiä tarjoamalla ajantasaisen tilannekuvan, luomalla yhdessä näkemyksen tulevasta, kehittämällä vetovoimatekijöitä ja välittämällä parhaita osajia. Naturpolis on kansainvälisesti verkottunut asiantuntijaorganisaatio.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden painopistealueet

Vuoden 2025 toiminta perustuu päivitettyyn strategiaan ja toimintaympäristössä tapahtuviin yrityskehittämistä, aluekehitystä ja alueen markkinointia ohjaaviin tekijöihin. Strategia on linjassa Kuusamon kaupunkistrategian ja Taivalkosken kuntastrategian kanssa.

Yrityskehittämisen tavoitteena on palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen sekä palveluvalikoiman laajentaminen yrityksen eri elinkaarivaiheita tukeviksi. Alue-markkinoinnilla parannetaan alueen imagoa, tunnettuutta ja vetovoimaa sekä tuetaan alueellisia rekrytointikampanjoita. Aluekehityksen tavoitteena on käynnistää ja toteuttaa omistajakuntien tavoitteisiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin pohjautuvia laajempia kehittämishankkeita ja hankkeita, hyödyntäen samalla mahdollisimman tehokkaasti eri kehittämistoimintaa tarkoitettuja rahoitusmahdollisuuksia. Yhteistoimintaa Kuusamon kaupungin tulevaisuus-toimialan ja Taivalkosken kunnan toimialojen kanssa tiivistetään.

Aluekehittämisen toimintavolyymi jatkuu vahvana ja uusia hankkeita valmistellaan edelleen. Vuoden 2024 alussa uudelleen viritettyä yhteistoimintaa Itä-Lapin kanssa jatketaan. Tässä korostuu erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen ohjelmiin esitettävät hankekokonaisuudet. Työllisyystilanne paranee edelleen ja keskeisenä haasteena onkin osaavan työvoiman löytäminen ja rekrytointiin liittyvät toimenpiteet.

Molemmassa kunnissa jatketaan elinvoimaryhmien (elinkeinot, kunta ja Naturpolis) välistä yhteistoimintaa säännöllisillä kokoontumisilla.

Tekoäly ja sen hyödyntäminen tulee näkymään myös kehittämistoiminnassa. Ohessa tekoälyn avulla luotu käsitys teemasta Koillismaan kehittäminen:

Koillismaan kehittämisessä on useita tärkeitä osa-alueita, jotka tukevat alueen taloudellista ja sosiaalista elinvoimaisuutta. Tässä muutamia keskeisiä kehittämisen painopisteitä:

- **Metsätalous ja puutoimiala:** Kestävän metsänhoidon ja puutuotteiden jalostuksen kehittäminen on tärkeää.
- **Matkailu:** Luontomatkailun ja elämysmatkailun kehittäminen on keskeistä. Ruka ja Oulangan kansallispuisto ovat tärkeitä vetonauloja, ja matkailupalveluita kehitetään vastamaan kasvavaan kysyntään
- **Alkutuotanto:** Maatalous, porotalous ja kalatalous ovat merkittäviä elinkeinoja. Näiden alojen kehittämisessä keskitytään tuotantomenetelmien parantamiseen ja uusien markkinoiden löytämiseen
- **Hiilikompensaatio ja ympäristöteknologiat:** Matkailun hiilipäästöjen kompensointimallit ja ympäristöteknologioiden kehittäminen ovat yhä tärkeämpiä.
- **Pohjavesivarojen hyödyntäminen:** Pohjavesivarojen kestävää käyttöä voidaan lisätä osana luontomatkailua ja paikallista liiketoimintaa
- **Digitalisaatio ja teknologia:** Yritysten digitalisaation ja teknologian kehittäminen parantaa kilpailukykyä. Tämä voi sisältää älykkäiden metsänhoitomenetelmien ja matkailupalveluiden digitalisoinnin.
- **Koulutus ja osaaminen:** Paikallisen työvoiman koulutus ja osaamisen kehittäminen ovat keskeisiä tekijöitä alueen taloudellisessa kasvussa. Tämä voi tarkoittaa uusia koulutusohjelmia ja yhteistyötä oppilaitosten kanssa.
- **Uusiutuvat energialähteet:** Investoinnit uusiutuviin energialähteisiin, kuten tuuli- ja aurinkoenergiaan, voivat parantaa alueen omavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta fossiilista polttoaineista.

Talousarviotavoitteet ja tunnusluvut

6. Maaseudun kehittäminen	
Talousarviotavoite:	Maaseudun uudet liiketoiminnat ja työpaikat -hanke suunniteltu.
Tavoitteen mittari:	Viesselä maaseutu -hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Yritysverstas - polkuja yrittäjyyteen -hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Puu-/biotalouden yritysryhmähanke käynnissä.
Talousarviotavoite:	Maaseutuohjelman toimeenpano. Alkutuotannon kehittämishanke käynnissä. Luontotuotealan hankkeet käynnissä.

Tavoitteen mittari:	Vedestä lautaselle - kalan menekinedistämishanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Kalastusmatkailun kehittämishanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Luonnontuotealan hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Alkutuotannon kehittämishanke käynnissä.
7. Saavutettava ja vetovoimainen Kuusamo	
Talousarviotavoite:	Itä- ja Pohjois-Suomi ohjelmien Kuusamon tavoitteiden toimeenpanon suunnittelu valmis.
Tavoitteen mittari:	Itä- ja Pohjois-Suomi -ohjelmia toteuttavia toimenpiteitä valmistelussa.
Talousarviotavoite:	Koillismaan ja Itä-Lapin yhteistyöalueen toimenpidekokonaisuudet valmistelussa ja toteutuksessa.
Tavoitteen mittari:	Koillismaan ja Itä-Lapin yhteistyöhankkeita valmistelussa.
Talousarviotavoite:	Lentoliikenteen kehittämishankkeet käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Lentoliikenteen uudet avaukset -hanke käynnissä.
Tavoitteen mittari:	Uusia matkailuhankkeita valmistelussa.
Tavoitteen mittari:	Ympärivuotisuutta edistävä matkailuhanke käynnissä.
Talousarviotavoite:	Taajaman ja Rukan välinen joukkoliikenne on selvitetty.
Tavoitteen mittari:	Taajaman ja Rukan välisen joukkoliikenteen toteutusvaihtoehdot suunniteltu.
Tavoitteen mittari:	Matkailuintensiivisen maaseudun saavutettavuusratkaisut (Maisa) -hankkeen toteutus.

Talous ja tunnusluvut

	1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto		2 057	1 899	2 131	1 689	1 696
Liikevoitto		-36	0	0	0	0
Tilikauden voitto/tappio		-31	0	0	0	0
Taseen loppusumma		1 250	1 250	1 259	1 250	1 250
Omavaraisuusaste %		49	60	60	60	60
Lainakanta		0	0	0	0	0
Investoinnit		0	0	0	0	0
Suorite		TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstön lkm		26	29	26	25	23
Palkat €/hlö		54 974	36 576	48 851	49 000	49 000

8.4 Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy

Toiminta-ajatus

Tarjoamme toiminnallisia mahdollisuuksia ihmisenä kasvamiseen, uutta oppien – lähemmäksi luontoa. Olemme valtakunnallinen nuoriso- ja luontomatkailukeskus, joka tarjoaa yhteisöllisyyttä ja ihmisenä kasvua tukevia toiminnallisia mahdollisuuksia. Toteutamme nuorisolaissa kirjattua palvelutehtävää. Nuorisotoiminnan rahoituksen saamme pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriöltä (OKM). Avusuksen suuruus on vuonna 2025 arviolta 400 000 euroa suoraan valtion tukea. Tuomme alueelle noin 4 000 nuorta, jotka opetamme matkailemaan Kuusamon alueella. Lisäksi haemme vuosittain rahoitusta nuorten kansainväliseen nuorisotoimintaa mm. aluehallintovirastolta. Kansainvälisyystavoittemme on 30 %. Tämän työn arvo korostuu maailman tilanteessa, jossa nuorilla on entistä suurempi riski radikaloitua tai syrjäytyä. Jatkamme hyvin alkanutta perheleiritoimintaa yhdessä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa Kuusamon perheiden hyväksi. Syrjäytymisuhan alaiset nuoret saavat 100 % tukea Oivangin kautta opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Lasten ja nuorten leiritoiminta saa yleisavustusta, jonka turvin voimme tarjota yhdenvertaisesti nuorille ohjattua leiritoimintaa.

Talousarviovuoden ja suunnitelmakauden painopistealueet

Nuorisokeskuksen nuorisotyö ja ohjaustoiminta on laadukasta. Tarjotaan nuorille nuorisolain mukaista ohjattua toimintaa ja edistetään nuorten kansainvälistymistä ja kestävästä kehitystä. Kohtaamme työssä noin 4 500 nuorta. Leirit ja leirikoulut: Lasten ja nuorten leiritoiminnan ryhmiä 40 kpl. Leirikouluja 60 kpl. Nuotta-valmennus: avustus 85 000 euroa, valmennettavien määrä 300 hlö (riippuu rahoituksen suuruudesta). Kansainvälinen nuorisokeskustyö: Erasmus+ rahoituksia 67 000 euroa keskuksessa isännöitäviin liikkuvuushankkeisiin ja 16 000 euroa lähteviin liikkuvuushankkeisiin, lisäksi kv-leirikoulut ja vierailijaryhmät (määriä eritelty liitteessä). Sosiaalisen vahvistamisen leirimuotoinen toiminta: erityisavustus 76 000 euroa, n. 50 perhettä/nuorta. Keskus kykenee vastaamaan nuorisotyön kohderyhmien tarpeeseen riittävillä ammattitaitoisilla nuorisotyön resursseilla. Tarjottujen nuorisokeskuspalveluiden taso on valtakunnallisesti korkealla tasolla ja nuorisokeskuksen toiminta vastaa laissa määritettyä palvelutehtävää. Kehitetään keskuksen toimintaa nuorisoasiakaslähtöisesti ja ajantasaisesti. Tiedostetaan nykytaso ja saavutetaan asetetut laatustandardit.

Nuorisokeskus kehittää alueellista nuorisotyötä. Tiedostetaan alueen nuorisotyön kehittämistarpeita. Aktiivinen rooli alueellisen nuorisotyön toimijana, yhteistyökumppanina ja kehittäjänä. Aktiivista yhteistyötä lähialueen kasvatus- ja sivistystointien kanssa; päiväkodit, esikoulut, ala- ja yläkoulut, toisen asteen oppilaitokset, nuorisopalvelut sekä kolmas sektori ja hanketoimijat sekä seurakunnat.

Nuorisokeskus edistää ja kehittää kansainvälistä nuorisokeskustyötä. Keskus pystyy asettamaan kansainväliseen toimintaan riittävän resurssin. Kansainvälinen toiminta jatkuu ja se tuo lisäarvoa keskuksen toiminnalle ja suomalaiselle nuorisotyölle. Oivanki on luotettava, osaava ja aktiivinen kumppani ja koordinaattori nuoria koskevissa kansainvälisissä, nuorisotyöllisissä hankkeissa. Oivanki on suosittu kohde kansainvälisten leirikoulujen ja leirien toteutuspaikkana Oivanki on kansainvälisen nuorisotyön edistäjä ja kehittäjä omalla toimialueellaan

Nuorisokeskus on turvallinen toimintaympäristö sekä tilojen puolesta että fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta. Majoitusrakennuksen sisäilmaa koskevien

haittailmoitusten määrä vähenee edellisvuosista. Esteettömyyden parantaminen ja yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen. Turvallisuusasiakirjapäivitys. Työsuojelun toimintaohjelmapäivitys. Keskuksen vesistötoiminnalle tärkeä Elijärvi on terve ja uimakelpoinen.

Nuorisokeskusverkostolla on yhteinen visio nuorisokeskustoiminnan tulevaisuudesta ja kehittamisestä. SNK:n tavoitteet ovat osa Oivangin tavoitteita. Kehittämisyhteistyö muiden keskuksen kanssa. SNK:n viestinnän hyödyntäminen. Tuomme enemmän keskuksemme osaa mista, potentiaalia ja kokemuksia nuorisokeskusten hyväksi

Talousarviotavoitteet ja tunnusluvut

Talous ja tunnusluvut

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	1025	1200	1200	1500	1600
Liikevoitto	0	0	0	0	0
Tilikauden voitto/tappio	0	0	0	0	0
Taseen loppusumma	670	700	700	600	600
Omavaraisuusaste %	70	70	70	70	70
Lainakanta	0	0	0	0	0
Investoinnit	0	0	0	0	0

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Matkustajat	13 842	13 000	14 000	15 000	16 000
Päiväkävijät	4 202	4 200	4 500	4 700	5 500

